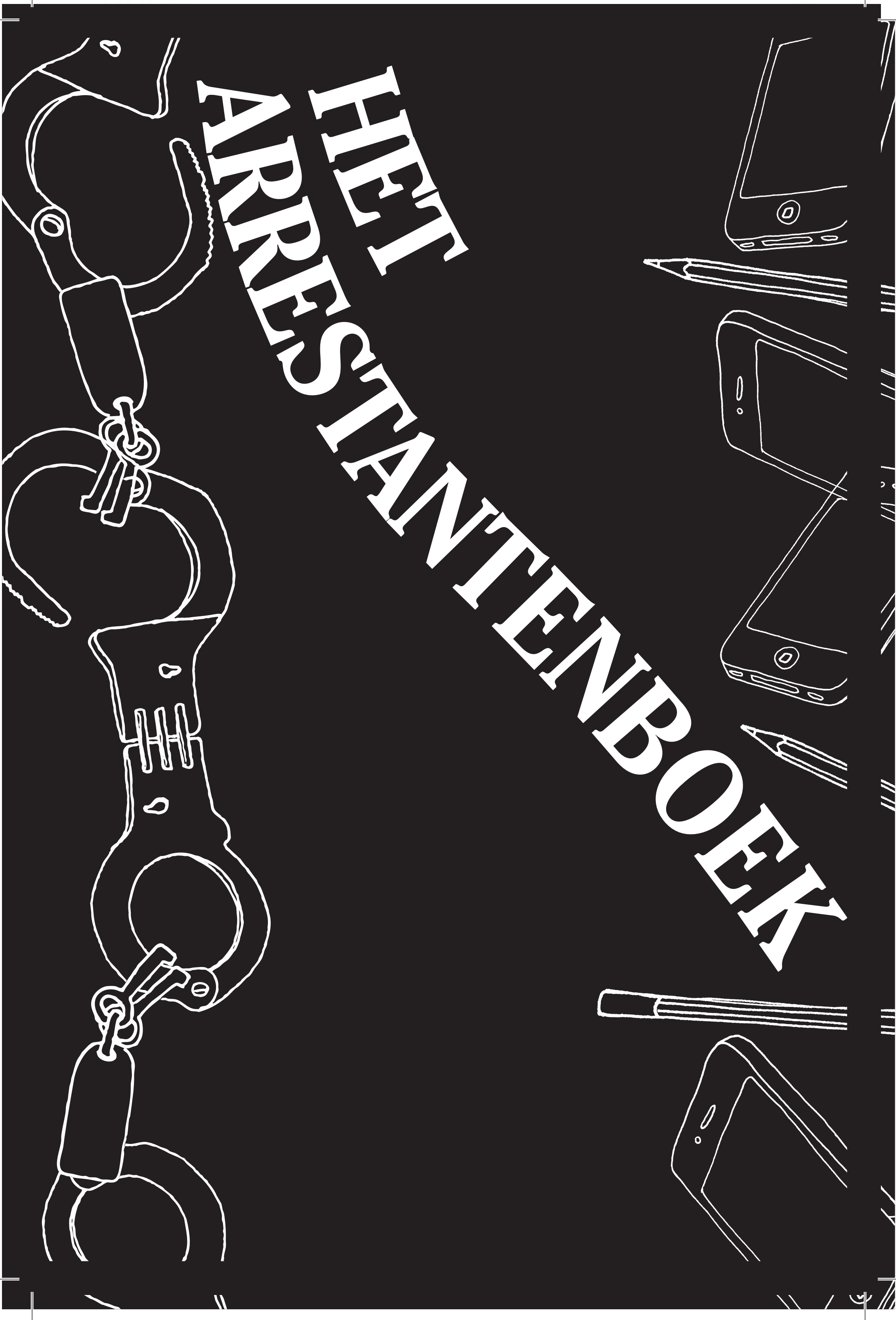
HET ARRESTANTENBOEK

COLOFON

Deze publicatie is een initiatief van:
De Arrestantengroep en
Buro Jansen & Janssen

Ontwerp:
Marleen van der Zanden

Drukwerk:
Kaboem Amsterdam

Fotografie:
Hans Foto
Laura Ponchel
Phil Nijhuis
Erik P. Bakker
AFA Den Haag

Mede mogelijk gemaakt door:
Solidariteitsfonds Het Zwarte Gat, De
Grote Broek, Garmt Kroeze
(1937 – 2017), WG-fonds,
Emmaus Haarzuilens en vele anderen.

Uitgever:
International Bookshop
Het Fort van Sjakoo
Jodenbreestraat 24
1011 NK Amsterdam
www.sjakoo.nl
info@sjakoo.nl

DE ARRESTANTENGROEP

GEARRESTEERD, WAT NU?

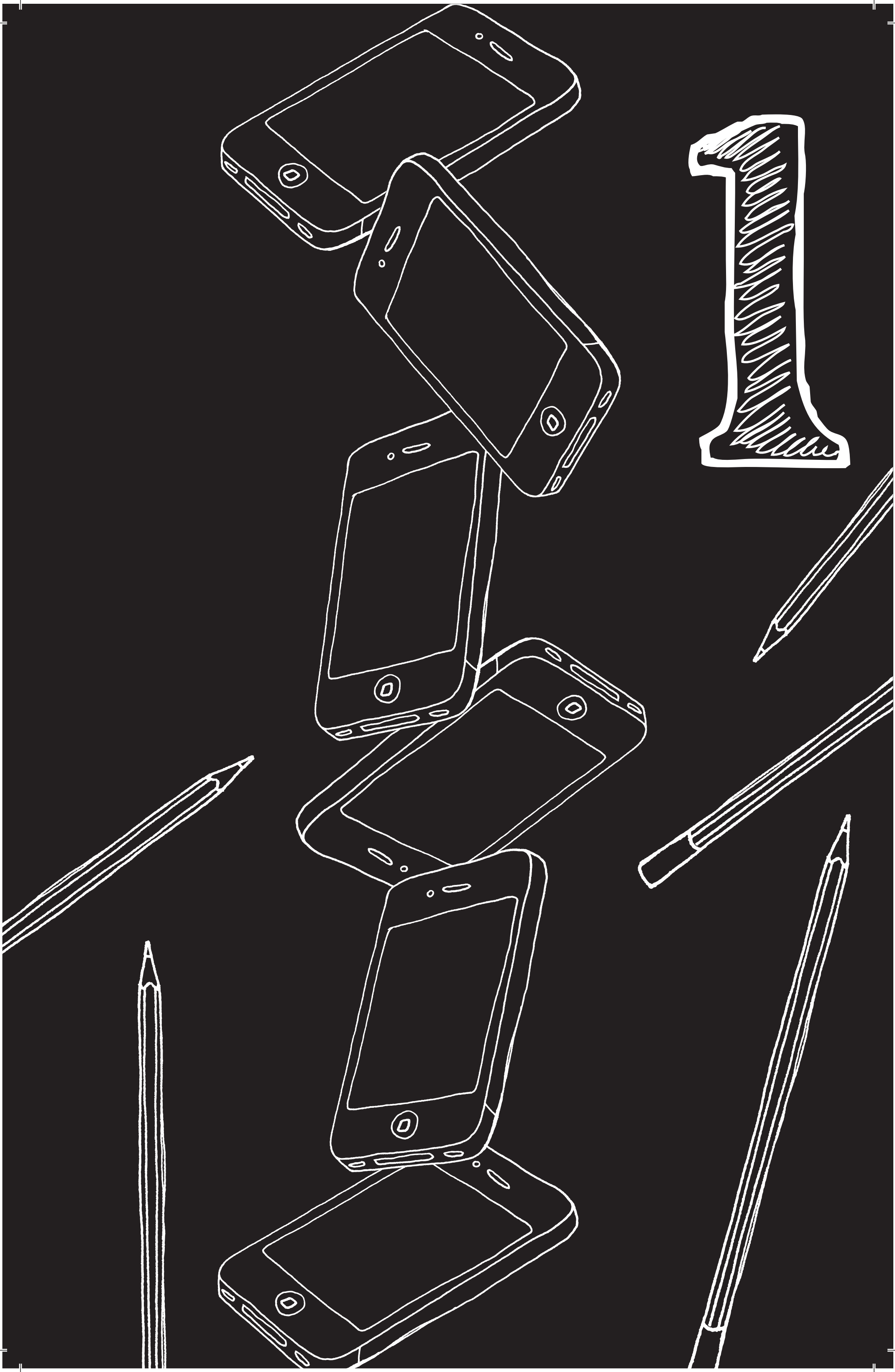
BRIEVEN EN FORMULIEREN

VOORWOORD ARRESTANTENBOEK

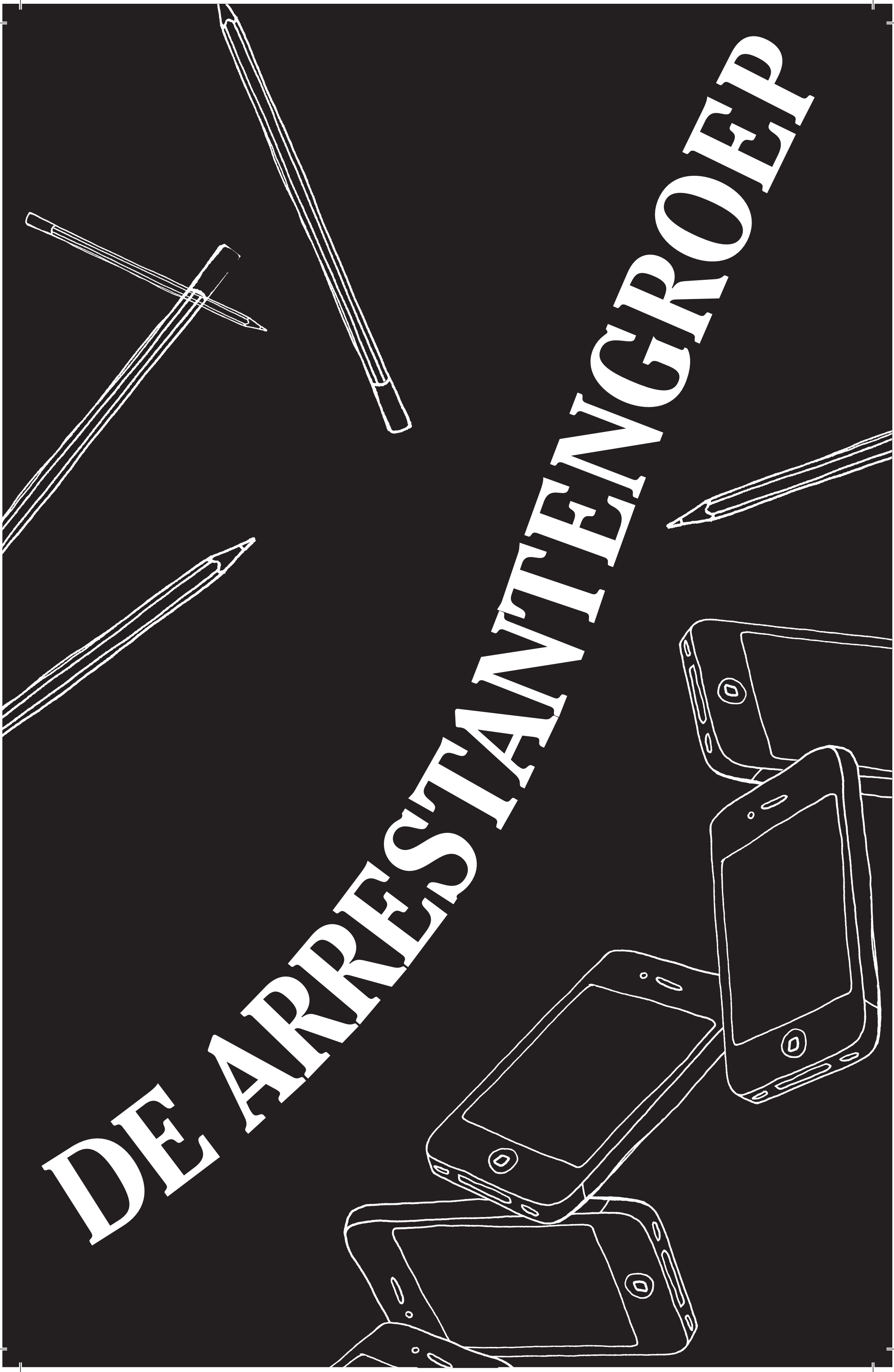
Voor je ligt een korte arrestantengroep handleiding, korte tips tegen tralies. Het eerste deel is vooral bedoeld voor mensen die als arrestantengroep zicht willen houden op mensen die aan een actie, protest of demonstratie gaan deelnemen. Het idee van de arrestantengroep (ook wel AG of arrestogroep genoemd) is om de deelnemers zo goed mogelijk te informeren, mensen te vertellen wat er kan gaan gebeuren en als mensen gearresteerd zijn, te fungeren als een soort coördinatiepunt. Het zal vast chaotisch verlopen, maar ondersteuning van mensen die gevangen zitten is voor mensen die net hebben deelgenomen aan een actie of demonstratie van groot belang. Het tweede deel zijn enkele rechten en plichten die voor iedereen van belang zijn om te weten. Het laatste deel, deel drie, zijn wat voorbeeldbrieven, pamfletten, flyers en formulieren die te gebruiken zijn.

De handleiding is tot stand gekomen door het werk van mensen van de arrestantengroep. Buro Jansen & Janssen heeft geprobeerd de bundel toegankelijk te maken voor iedereen.

Er zal vast van alles missen, maar dit is dan ook een handleiding in ontwikkeling. Tips om de tips tegen tralies te verbeteren, aan te vullen of te wijzigen zijn van harte welkom. Zowel wetgeving als de praktijk veranderen dus het is handig dat die veranderingen worden meegenomen.

1

DE ARRESTANTENGROEP

‘Hoe het precies werkt en hoe je bepaalde dingen zou kunnen regelen, vind je in de handleiding Arrestantengroep draaien’.

WAT DOET EEN ARRESTANTENGROEP

De arrestantengroep is in het leven geroepen omdat in de praktijk werd ervaren dat mensen die bij acties, demonstraties enz. gearresteerd zijn (en evt. langer vastgehouden kunnen worden) ondersteuning nodig hebben. De arrestantengroep geeft voorlichting en biedt directe hulp bij demonstraties, manifestaties etc.

Als mensen voorafgaand aan hun actie de arrestantengroep benaderen kan er geholpen worden met het zoeken naar een advocaat, het informeren van mensen over hun rechten na arrestatie, tips over hoe om te gaan met verhoren door de politie en verdere voorbereiding voor het geval er arrestaties vallen.
Tijdens een actie kunnen de mensen die de arrestantengroep draaien in de gaten houden wat er gebeurt, en of, en zo ja, waarom er mensen opgepakt worden.
Mochten er arrestanten zijn, dan kan de arrestantengroep, als hier vooraf afspraken over zijn gemaakt bijvoorbeeld vrienden of familie informeren en/of werk afbellen. Ook onderhoudt de groep vaak contact met de advocaat en informeert vervolgens de achterban, om te voorkomen dat de advocaat de hele dag gebeld wordt door verschillende mensen. Daarnaast heeft de arrestantengroep soms een lijst met namen van deelnemers aan de actie en hun arrestantennummers. Dit zorgt ervoor dat mensen makkelijker anoniem kunnen blijven, en toch aan de arrestantengroep kunnen laten weten wie zij zijn.

DE ARRESTANTENGROEP LAAT JE NIET ZITTEN

Vóór de demonstratie / manifestatie / actie probeert de arrestantengroep advocaten te vinden die stand-by zijn en eventuele arrestanten willen bijstaan. Dat werkt beter dan een advocaat die toevallig dienst heeft die dag (piketadvocaat). Die heeft misschien helemaal geen ervaring met acties of activisten en niet voldoende kennis van wat die (de activisten) nodig hebben en waar ze mee te maken kunnen krijgen. Mocht je zelf al een advocaat hebben die je liever wilt dan is dat natuurlijk jouw vrije keuze, vooral doen! Het is belangrijk dat je in elk geval een advocaat krijgt die achter je staat en die je kunt vertrouwen.

Rondom de actie probeert de arrestantengroep uit te zoeken hoeveel mensen er zijn gearresteerd, waar ze vast zitten, waarvan ze worden verdacht, en of ze hun (voorkeurs)advocaat te spreken krijgen. Als ze die niet gekregen hebben zoeken we uit welke advocaten er piketdienst hebben en of zij meldingen hebben gekregen. De politie neemt het niet zo nauw met het recht van arrestanten op hun eigen advocaat. Geloof hun smoesjes/leugens niet, laat je niet intimideren en houd gewoon vol dat je je eigen advocaat wil zien. Zij moeten daar uiteindelijk aan toegeven. Mocht er toch een piketadvocaat bij je langskomen dan kun je die vragen of zij/hij contact met jouw advocaat op wil nemen. Ook proberen wij uit te zoeken hoe de arrestanten behandeld worden, of ze het goede eten krijgen (vegetarisch, halal etc.), of ze schone kleren, boeken, spelletjes, postzegels etc. nodig hebben (die we proberen te brengen). Als je dat wilt (bv. als je anoniem wilt blijven) kan contact met vrienden en familie ook via ons lopen. Als je tijdens de actie arrestaties ziet meld dit dan bij de arrestantentelefoon. Als je een boete of dagvaarding hebt gekregen kan de arrestantengroep je ook helpen bij de juridische afhandeling.

- Ga je ergens aan meedoen waarbij er een redelijke kans bestaat dat je wordt gearresteerd dan is het handig om dit van tevoren te vertellen aan iemand die je vertrouwt. Diegene kan dan contact opnemen met de arrestantengroep, doorgeven wie je advocaat is, je afmelden (ziekmelden?) bij school of werk, voor de planten en de poes zorgen enz.
- Vrouwelijke arrestanten mogen nooit door mannelijke agenten gefouilleerd worden. Mannelijke arrestanten ook niet door vrouwelijke agenten. Transgenders worden gefouilleerd door een agent van het geslacht dat in je paspoort staat.
- De politie zal zich niet altijd aan de regels houden. Ook zal ze van alles uit de kast trekken om jou aan het praten te krijgen. Bereid je hier zo goed mogelijk op voor. Laat je niet intimideren, blijf kalm en bedenk: je hulp komt eraan!
- Je kunt ook heel kort worden vastgehouden en daarna met of zonder dagvaarding op straat worden gezet. Of met een boete op straat worden gezet. Neem dan contact met de arrestantengroep op, die kan je vertellen wat je nu het beste kan doen of wat voor stappen het OM zou kunnen nemen. Ook als je later een transactievoorstel thuisgestuurd krijgt, neem dan contact met ons op, zodat we je kunnen vertellen wat de beste stappen zijn die je kunt nemen.
- Spreek je niet goed Nederlands dan heb je tijdens de verhoren recht op een tolk, dat moet de politie dan ook voor je regelen.

‘Actievoeren betekent soms risico’s nemen, risico’s die onder andere op juridisch vlak consequenties kunnen hebben. Daarom is juridische ondersteuning van acties belangrijk’.

DRAAIBOEK ARRESTANTENGROEP

Actievoeren betekent soms risico's nemen, risico's die onder andere op juridisch vlak consequenties kunnen hebben. Daarom is juridische ondersteuning van acties belangrijk. Met dit doel is tientallen jaren geleden al de eerste arrestantengroep opgezet. Op dit moment zijn in heel het land arrestantengroepen actief. Sommige van deze groepen zijn altijd bereikbaar, andere draaien alleen op het moment dat specifiek om ondersteuning is verzocht.

Als je een actie organiseert kan je een bestaande arrestantengroep vragen je daarbij helpen, maar je kunt er natuurlijk ook voor kiezen je eigen arrestantengroep te organiseren. In het bijzonder voor alle mensen die voor deze laatste optie kiezen is dit draaiboek geschreven.

De momenten waarop je als (structurele of incidentele) arrestantengroep geconfronteerd wordt met arrestaties kunnen heel verschillend zijn. Zo kan je goed voorbereid een demonstratie of bezettingsactie ondersteunen, maar het kan ook gebeuren dat je gebeld wordt omdat bijvoorbeeld plotsklaps een kraakpand is ontruimd.

Vanzelfsprekend zal daarmee ook je handelswijze van geval tot geval verschillen. Het is heel wat anders wanneer je in één klap met tientallen arrestaties geconfronteerd wordt dan wanneer je een arrestantenlijstje voor je hebt liggen met de gegevens van de mensen die aan een bepaalde actie deelnemen en die mensen in geval van arrestatie bijvoorbeeld weten naar welke advocaat ze moeten vragen.

Om de handleiding zo duidelijk mogelijk te maken zullen in aparte stukken verschillende scenario's besproken worden.
Er is uitgegaan van de volgende gevallen:

Scenario 1	arrestantengroep draaien zonder enige voorbereiding;
Scenario 2	arrestantengroep draaien bijvoorbeeld tijdens een grote demo, waarbij wel arrestantenflyers zijn gemaakt en een advocaat is gevraagd bijstand te verlenen, maar geen arrestantenlijsten zijn gemaakt,
Scenario 3	arrestantengroep draaien na een voorbereide actie, waarbij een advocaat is geregeld en arrestantenlijsten zijn gemaakt.

Vanaf een bepaald moment is het vervolgtraject in de hierboven genoemde gevallen hetzelfde. Je zult dus zien dat bij elk scenario het eind ongeveer hetzelfde is.

Vooraf een paar tips en uitleg:

- Onthoud dat het draaien van een arrestantengroep niet alleen betekent dat je op de dag van de actie of demonstratie bezig bent. De nasleep kan dagen duren. Het is dus handig om meteen al mensen voor meerdere dagen te regelen. Een stelregel bij het draaien van een arrestantengroep is, dat je pas klaar bent als iedereen vrij is gekomen!
- Zodra je hoort dat er binnenkort een actie bij je in de buurt wordt georganiseerd kan je mensen er op attenderen dat het wellicht handig is een arrestantengroep te regelen. Veel dingen kan je namelijk al heel erg op tijd regelen, en zo voorkom je dat alles op het laatste moment nog moet gebeuren.

- Als je een advocaat wil vragen om bijstand te verlenen direct na een actie of demonstratie is het handig als je iemand vraagt die woont of kantoor houdt in de buurt van de plek waar de actie/demonstratie plaatsvindt. Zo voorkom je dat iemand uren moet gaan reizen om piketbezoeken af te leggen en daardoor wellicht niet of te laat komt. Als het niet lukt iemand in de buurt te vinden, overleg dan met de advocaat of deze eventueel piketbezoeken wil afleggen. Zo niet, informeer mensen die deelnemen aan de actie hierover en maak duidelijk dat ze het de eerste dag(en) ofwel met een piketadvocaat ofwel zonder advocaat zullen moeten stellen. Je kunt met je eigen advocaat wellicht wel afspreken dat in het geval mensen vast gehouden worden op grond van zware verdenkingen, hij of zij wel langs zal komen.
- Zorg dat er altijd één contactpersoon is voor de advocaat. Over het algemeen wordt het niet gewaardeerd als er tegelijkertijd verschillende mensen over dezelfde zaak bellen.
- Als je arrestantenflyers maakt kan het in sommige gevallen goed zijn ook flyers in bijvoorbeeld Engels te hebben. Denk hier van tevoren over na!
- Een arrestantenlijst is een genummerde lijst waarop ieder persoon die deelneemt aan een actie zijn of haar naam en gegevens (dieet, wel of niet anoniem, contactpersoon etc.) achterlaat. Op het moment dat mensen gearresteerd worden kan dan zo efficiënt mogelijk worden geïnventariseerd wie er vast zit en wat er voor diegene geregeld moet worden (hiervoor is dus belangrijk dat iedereen die op de lijst staat en níet gearresteerd wordt zich afmeldt bij de arrestantengroep). Zorg er ook voor dat als alles is afgehandeld deze lijsten vernietigd worden, zodat er geen namen en telefoonnummers blijven rondslingeren.
- Ook is het handig dat op deze lijst wordt vermeld waar mensen hun ID-kaart hebben liggen. Het kan namelijk voorkomen dat mensen die anoniem de actie in gaan na arrestatie langer blijven vastzitten dan verwacht en/of in vreemdelingenbewaring terecht

komen en daarom besluiten alsnog hun naam bekend te maken. Doorgaans moet dan een paspoort of ID-kaart worden afgegeven bij de (vreemdelingen)politie. De arrestantengroep moet dan wel weten wie hierover gecontacteerd kan worden of waar de ID-kaart te vinden is.

- Als je de kans krijgt om een arrestantenpraatje te houden, doe dit! Je kunt dan in het kort nog eens herhalen wat er op de flyer staat en bepaalde dingen (zoals blijven vragen naar je advocaat, je mond houden en afmelden bij de arrestantengroep) benadrukken. Ook hebben mensen dan de kans vragen te stellen of uitleg te vragen. Hou het echter kort aangezien mensen zaken snel vergeten in een situatie van actie. Benadruk dus de belangrijkste zaken.
- Een lawaaidemonstratie betekent doorgaans dat je met een groep(je) mensen naar de plek gaat waar de arrestanten worden vastgehouden en je zo veel mogelijk herrie (fluitjes, megafoon, luchtalarm, vuurwerk) maakt om de mensen binnen te laten weten dat je er bent en om ze een hart onder de riem te steken.
- Als je belt met politie, justitie of de piketcentrale: houd altijd in gedachten dat jij informatie van hen wil. Probeer daarom rustig te blijven als ze niet meewerken. Je kunt beter ophangen en nog eens terugbellen in de hoop dat je iemand anders te spreken krijgt.
- In Nederland is het zo geregeld dat iedere dag een aantal advocaten piketdienst draait. Dit betekent dat als iemand gearresteerd wordt en geen eigen (voorkeurs) advocaat opgeeft, hij of zij wordt bezocht door een advocaat die op dat moment piketten loopt, de piketadvocaat. Er zijn in ieder rayon piketlijsten in omloop die vermelden welke advocaten op welke dag dienst hebben. Zowel in het geval iemand om zijn of haar voorkeursadvocaat vraagt als wanneer er niet naar een specifieke advocaat wordt gevraagd meldt de politie dit bij de piketcentrale. Indien er om een eigen advocaat is gevraagd wordt deze (als alles goed gaat) door de piketcentrale gewaarschuwd, in andere gevallen wordt een advocaat van de lijst benaderd. Als je er dus achter wil komen wie door welke advocaat

is bezocht kan je de piketcentrale bellen, maar als je geen naam of geboortedatum hebt wordt het lastig. De piketcentrale werkt ook met NN'ers, dus als je weet waar en hoe laat mensen zijn gearresteerd kan je ook nog op die manier proberen iets uit te vinden.

Hopelijk is dit draaiboek duidelijk en begrijpelijk geschreven. Mocht je vragen hebben, dingen missen of onduidelijk vinden, laat dit dan weten via **info@arrestantengroep.org**.

Er is een landelijk nummer voor de Centrale Piketafdeling
in Nederland: 088 – 7871098
Het informatienummer van de
Raad voor de Rechtsbijstand is: 088 – 787 1000

foto: Phil Nijhuis

Den Haag, Activisten hangen spandoek op twee dagen voor de landelijke verkiezingen - maart 2017

AAT GEEN STEM
BURGER KING
90 m
INTERSPORT
Bershka
BRANDWEER
15-9650
herhaling

SCENARIO 1:

ARRESTANTENGROEP DRAAIEN ZONDER ENIGE VOORBEREIDING

Je wordt gebeld of hoort via via dat er één of meer mensen dreigen te worden opgepakt of zojuist zijn opgepakt.

Indien mensen nog niet zijn gearresteerd, probeer dan met de persoon of groep in contact te komen. Vraag wat er precies aan de hand is, uit hoeveel mensen de groep bestaat en naar welke advocaat ze zullen vragen als ze worden gearresteerd. Als er nog een beetje tijd is en je hebt de mogelijkheid een advocaat te bellen om te vragen of deze tijd heeft piketten te lopen, doe dit dan en bel mensen terug om te bevestigen dat ze inderdaad naar diegene kunnen vragen. Zo voorkom je dat iedereen naar een advocaat vraagt die met vakantie is of iets dergelijks. Probeer er ook achter te komen of er mensen in de groep zijn die ervaring hebben met arrestaties en politieverhoren en vraag hen anderen, die hier minder van weten, zo veel mogelijk voor te lichten. Belangrijk om te benadrukken is dat mensen vol moeten blijven houden dat ze hun eigen advocaat willen zien en dat niet verklaren betekent dat je niets, maar dan ook niets tijdens een verhoor loslaat, ook niet over je eigen handelen.

Daarnaast verloopt alles veel soepeler als mensen weten dat ze na hun vrijlating contact kunnen opnemen met de arrestantengroep of iemand van de groep waarmee hij of zij gearresteerd werd, zodat duidelijk wordt wie wel en niet vastzit. Op deze manier kan de eventuele nasleep (rechtszaken, schadevergoedingen etc.) beter en sneller gecoördineerd worden.

Indien het al te laat is en mensen al zijn gearresteerd, probeer dan zo helder mogelijk de informatie die je voorhanden hebt op papier te

zetten. Maak een lijstje van de gearresteerden. Probeer te bedenken naar welke advocaat de arrestanten eventueel zouden gaan vragen.
Als het om een kraakpand gaat hebben ze misschien al een (civielrechtelijke) advocaat, of misschien zitten er mensen in de groep die al vaker gearresteerd zijn en een 'vaste' advocaat hebben. Probeer ook gegevens van contactpersonen van deze mensen te verzamelen.

Je kunt nu verschillende dingen doen. In het geval je een idee hebt van de namen van de advocaten waar mensen eventueel om zouden kunnen vragen of in het geval je nog een advocaat hebt weten te regelen, bel deze advocaten dan om hen voor te bereiden op eventuele piketbezoeken. Leg hen uit wat er gebeurd is of staat te gebeuren. Een pro-actieve advocaat zal soms dan ook zelf al naar politie of het Openbaar Ministerie (OM) gaan bellen om bijvoorbeeld uit te vinden waarvoor mensen zijn aangehouden en waar ze worden heengebracht, maar niet iedereen is daar voor te porren. Het ligt vaak ook aan de situatie: Als er heftige dingen zijn gebeurd zal een advocaat waarschijnlijk eerder in actie komen dan wanneer een groep van 50 mensen is aangehouden wegens het niet opvolgen van een ambtelijk bevel, omdat deze groep in zo'n geval wellicht niet lang zal worden vastgehouden.

De eerste paar uur betekenen vooral afwachten, maar ten opzichte van de praktijk tot nu toe is er wel een belangrijke verandering wat betreft de bijstand van een advocaat. Voorheen had een gearresteerde pas recht op een advocaat wanneer hij of zij in verzekering werd gesteld. Tegenwoordig moet de politie er voor zorgen een advocaat 2 uur (vanaf het moment van de piketmelding) de tijd te geven een arrestant, die in verzekering kan worden gesteld en die daar uitdrukkelijk om heeft gevraagd te bezoeken, vóórdat een eerste verhoor mag plaatsvinden. Dus als mensen er op blijven hameren dat ze hun advocaat willen zien, moet de politie hier aan mee werken. Het kan wel zo zijn dat je dan uiteindelijk langer vastzit dan iemand die niet uitdrukkelijk om bezoek van een advocaat voorafgaand aan het verhoor heeft gevraagd! Omdat je echter niets gaat verklaren wordt daarom afgeraden om dit te doen, het verlengt de tijd dat je vastzit nodeloos.

Daarentegen kan een advocaat bij het verhoor, sinds 2015 mogelijk, wel een verschil maken. Adviseer daarom activisten dat ze geen piketadvocaat nemen, maar vragen om hun eigen advocaat. En dat ze zich daarbij niet laten ontmoedigen door smoesjes van de politie dat de politie dit niet kan regelen of dat het activisten geld gaat kosten. Laat de activisten ook weten dat ze steeds opnieuw om de eigen advocaat vragen, zowel voor het eerste verhoor, als ondersteuning tijdens het eerste verhoor en bij inverzekeringstelling opnieuw!

Deze eerste uren zijn voor de arrestantengroep altijd meer of minder chaotisch. De arrestantengroep wordt waarschijnlijk veel gebeld door mensen die informatie hebben of willen en de arrestantengroep moet er achter zien te komen hoeveel mensen er vastzitten en wie deze mensen zijn.

Als duidelijk wordt dat mensen niet na 6 of 12 uur vrijgelaten worden (de 6 of 12 uur gelden alleen voor overtredingen en misdrijven van de lichtere categorieën waar je dus niet voor in verzekering kan worden

gesteld), zijn ze hoogstwaarschijnlijk in verzekering gesteld of in vreemdelingenbewaring terechtgekomen.

Als het niet zo is dat eigen advocaten voor een piketbezoek zijn ingeschakeld begint een soms frustrerende zoektocht naar de piketadvocaten van die dag. In ieder piketrayon zijn lijsten met piketadvocaten in omloop (eventueel verkrijgbaar via een bevriend advocatenkantoor), maar het op deze manier opsporen van de juiste advocaat heeft een aantal nadelen. Zo wordt er heel veel geruild en blijkt uiteindelijk de helft van de mensen van de lijst die dag helemaal geen piket te draaien en je moet heel vaak je verhaal afdraaien, wie je bent, waarom je belt etc., vaak met mager of langzaam resultaat. Ook zitten sommige advocaten helemaal niet op je te wachten. Ze vertrouwen het niet of zijn bang dat ze hun zaak kwijtraken. Het is dus heel belangrijk dat als je dit doet, je goed voorbereid bent, je je woordje klaar hebt en altijd netjes blijft. Anders kan je het verpesten voor toekomstige gevallen. Een andere manier om de juiste piketadvocaat te vinden is het bellen van de piketcentrale (de juiste telefoonnummers vind je voorin dit draaiboek). Deze heeft een lijst waarop staat welke advocaat welke arrestant heeft bezocht. Je moet dan of een naam en/of geboortedatum hebben, of vragen of er gezocht kan worden naar NN'ers. Soms heb je geluk en kan de telefonist van de centrale, als je één persoon hebt gevonden, zien dat er medeverdachten zijn. Je hebt dan in één klap een hele lijst van namen of NN-nummers en bijbehorende piketadvocaten. Ook voor het bellen naar de piketcentrale geldt weer: doe dit voorbereid en heb je zegje klaar voor het geval men vraagt van welke organisatie je eigenlijk bent en waarom je belt. Als je je niet zeker genoeg voelt, schroom dan niet iemand anders te vragen.

Heb je eenmaal de advocaat te pakken die mensen vertegenwoordigt, leg deze dan uit waarom je belt en wat je graag wil weten. Je kunt je ook aanbieden als contactpersoon. Nogmaals, blijf netjes, als de advocaat niets wil zeggen is dat zijn of haar goed recht, je kunt beter later nog eens terugbellen of een andere advocaat vragen te bellen dan die

persoon tegen je in het harnas te jagen. Meestal gaat het echter goed, soms zijn advocaten ook juist heel geïnteresseerd in het fenomeen arrestantengroep. Het moeilijke is dat je in principe vaak een 'eigen' advocaat geregeld hebt om alle arrestanten te vertegenwoordigen en dat je uiteindelijke doel is iedereen bij die advocaat te krijgen. Maar als iemand tevreden is met de piketadvocaat moet dat natuurlijk ook kunnen.

Zet eventueel een update op een website of sociale media of op de website van de landelijke arrestantengroepen (www.arrestantengroep.org) om mensen te informeren. Je kunt het telefoonnummer van de arrestantengroep erbij zetten bijvoorbeeld, maar door zoveel mogelijk op een website of sociale media te zetten voorkom je dat je platgebeld gaat worden. Bel ook eventueel contactpersonen die zich gemeld hebben.

Vraag zowel de voorkeursadvocaat als de eventuele piketadvocaten je te bellen zodra hij of zij op bezoek is geweest. Hopelijk krijg je dan een idee waarvoor iemand wordt vastgehouden en of het nog lang gaat duren. Soms kan het even duren voordat de advocaat iets laat horen, maar meestal heeft dat een reden. Zorg er in ieder geval voor dat er maar één persoon contact onderhoudt met de advocaat, dat voorkomt irritaties en onduidelijkheden. Wanneer je het contact overdraagt aan iemand anders zorg er dan voor dat dit goed gebeurt en dat die persoon alles weet wat jij weet.

Hou goed bij wat er met wie aan de hand is, zodat je niet in de war raakt. Dit kan je het beste doen door een arrestantenlijst achteraf te maken.

Op een gegeven moment is min of meer duidelijk wie er vast zit, bij welke advocaat mensen terecht zijn gekomen, waarvoor ze worden vastgehouden en waar ze zitten. Je kunt de volgende dingen doen:

- een lawaaidemo organiseren.
- arrestantenpakketjes langsbrengen. Als mensen op een politiebureau zitten is de kans klein dat ze het pakketje zullen krijgen tijdens hun verblijf daar, maar het is wel zo dat ze het pakketje zullen krijgen als ze na een voorgeleiding naar een huis van bewaring gebracht worden (wat natuurlijk niet te hopen valt). Let wel op, op de dag van de voorgeleiding worden mensen al heel vroeg naar de rechtbank gebracht. Als je wil dat ze hun pakketje zullen krijgen moet je dit dus wel minimaal de dag voor de voorgeleiding langsbrengen. Op sommige plekken kan je alleen lectuur en kleding brengen, op andere ook eten. Veel veganisten krijgen vaak geen veganistisch eten in de cel, maar kunnen soms wel eten van buiten (mits op bepaalde wijze verpakt) krijgen. Probeer dus ook eten langs te brengen.
- en natuurlijk, zoals de hele tijd, bijhouden wat er met wie aan de hand is en hierover updates geven op een website of sociale media en/of aan de contactpersonen van de gearresteerden.

Vaak komen mensen, als ze niet in vreemdelingenbewaring gesteld worden, binnen drie dagen weer vrij. Een enkele keer wordt de inverzekeringstelling verlengd (je kunt dan nog eens drie dagen vastgehouden worden) of wordt iemand in bewaring gesteld na de voorgeleiding, wat betekent dat diegene wordt overgeplaatst naar een huis van bewaring. Als iemand in vreemdelingenbewaring belandt of in een huis van bewaring kan diegene bezoek krijgen en boeken, kleren, post en geld ontvangen. Hoe, wanneer en hoe vaak verschilt per plek. Je kunt voor de juiste informatie wat dat betreft het beste bellen met de desbetreffende plek (voor adressen en telefoonnummers zie www.dji.nl).

‘Probeer altijd spotters te regelen die in de gaten houden of mensen worden opgepakt. Laat ze dit doorbellen naar degene met de telefoon’.

SCENARIO 2:

ARRESTANTENGROEP DRAAIEN TIJDENS EEN GROTE DEMO

In dit geval zijn er een aantal voorbereidingsmaatregelen die je moet treffen voordat de eigenlijke actie of demo plaatsvindt:

- advocaat vinden (doe dit op tijd zodat je niet op het laatste moment nog moet gaan stressen als degene die je dacht te vragen niet kan) en informeren over doel en aard van de actie. Tegenwoordig is het verstandig naast het regelen van een strafrechtadvocaat ook na te denken over een vreemdelingenrechtadvocaat, omdat steeds vaker NN'ers in vreemdelingenbewaring (dreigen te) worden gezet.
- arrestantenflyers maken. In geval van een actie met verzamelpunt en genoeg voorbereidingstijd kan je een langere flyer maken, als je de flyer pas op de actie of demo zelf uitdeelt moet deze veel korter zijn. De flyer kan mensen informeren over hun rechten in de bak, bijvoorbeeld over het zwijgrecht. Ook hier geldt weer: informeer mensen ook over een eventueel vreemdelingenrechtelijk traject. Dit is heel anders dan het strafrechtelijke traject. Ook is het handig als de naam en het telefoonnummer van de advocaat op deze flyer staat en het nummer van de arrestantengroep.

Tijdens de actie of demo moeten de volgende dingen gedaan worden:

- regel één of meerdere personen die op een rustige en veilige plek gaan zitten met de arrestantentelefoon, pen en papier, een goeie wifi-verbinding en eventueel een computer, zodat bijvoorbeeld via een website of sociale media mensen op de hoogte kunnen worden gehouden. Veilig betekent dat de politie niet zal komen invallen en een voorverzamelplek waar ook de activisten voorverzamelen is dus geen veilige plek.

- probeer altijd spotters te regelen die in de gaten houden of mensen worden opgepakt. Laat ze dit doorbellen naar degene met de telefoon. Spotters nemen geen deel aan de actie of demonstratie. Ze moeten er niet uitzien als activist of ´behorende bij de groep´ anders is de spotter waardeloos, want dan wordt hij ook opgepakt.

Nadat mensen zijn opgepakt:

- inventariseren wie er meegenomen is en waarom (voor zover je dit na kan gaan natuurlijk).
- zodra je een beetje duidelijk hebt wie er vast zit(ten) bel je de advocaat om deze op de hoogte te stellen, zodat deze zich kan voorbereiden.

De eerste paar uur betekenen vooral afwachten, maar ten opzichte van de praktijk tot nu toe is er wel een belangrijke verandering wat betreft de bijstand van een advocaat. Voorheen had een gearresteerde pas recht op een advocaat wanneer hij of zij in verzekering werd gesteld. Tegenwoordig moet de politie er voor zorgen een advocaat 2 uur (vanaf het moment van de piketmelding) de tijd te geven een arrestant, die in verzekering kan worden gesteld en die daar uitdrukkelijk om heeft gevraagd te bezoeken, vóórdat een eerste verhoor mag plaatsvinden. Dus als mensen er op blijven hameren dat ze hun advocaat willen zien, moet de politie hier aan mee werken. Het kan wel zo zijn dat je dan uiteindelijk langer vastzit dan iemand die niet uitdrukkelijk om bezoek van een advocaat voorafgaand aan het verhoor heeft gevraagd! Omdat je echter niets gaat verklaren wordt daarom afgeraden om dit te doen, het verlengt de tijd dat je vastzit nodeloos.

Daarentegen kan een advocaat bij het verhoor, sinds 2015 mogelijk, wel een verschil maken. Adviseer daarom activisten dat ze geen piketadvocaat nemen, maar vragen om hun eigen advocaat. En dat ze zich daarbij niet laten ontmoedigen door smoesjes van de politie dat de politie dit niet kan regelen of dat het activisten geld gaat kosten. Laat de activisten ook weten dat ze steeds opnieuw om de eigen advocaat

vragen, zowel voor het eerste verhoor, als ondersteuning tijdens het eerste verhoor en bij inverzekeringstelling opnieuw!

Deze eerste uren zijn voor de arrestantengroep altijd meer of minder chaotisch. De arrestantengroep wordt waarschijnlijk veel gebeld door mensen die informatie hebben of willen en de arrestantengroep moet er achter zien te komen hoeveel mensen er vastzitten en wie deze mensen zijn.

Als duidelijk wordt dat mensen niet na 6 of 12 uur vrijgelaten worden (de 6 of 12 uur gelden alleen voor overtredingen en misdrijven van de lichtere categorieën waar je dus niet voor in verzekering kan worden gesteld), zijn ze hoogstwaarschijnlijk in verzekering gesteld of in vreemdelingenbewaring terechtgekomen.

Als het niet zo is dat eigen advocaten voor een piketbezoek zijn ingeschakeld begint een soms frustrerende zoektocht naar de piketadvocaten van die dag. In ieder piketrayon zijn lijsten met piketadvocaten in omloop (eventueel verkrijgbaar via een bevriend advocatenkantoor), maar het op deze manier opsporen van de juiste advocaat heeft een aantal nadelen. Zo wordt er heel veel geruild en blijkt uiteindelijk de helft van de mensen van de lijst die dag helemaal geen piket te draaien en je moet heel vaak je verhaal afdraaien, wie je bent, waarom je belt etc., vaak met mager of langzaam resultaat. Ook zitten sommige advocaten helemaal niet op je te wachten. Ze vertrouwen het niet of zijn bang dat ze hun zaak kwijtraken. Het is dus heel belangrijk dat als je dit doet, je goed voorbereid bent, je je woordje klaar hebt en altijd netjes blijft. Anders kan je het verpesten voor toekomstige gevallen. Een andere manier om de juiste piketadvocaat te vinden is het bellen van de piketcentrale (de juiste telefoonnummers vind je voorin dit draaiboek). Deze heeft een lijst waarop staat welke advocaat welke arrestant heeft bezocht. Je moet dan of een naam en/of geboortedatum hebben, of vragen of er gezocht kan worden naar NN'ers. Soms heb je geluk en kan de telefonist van de centrale, als je één persoon hebt gevonden, zien dat er medeverdachten zijn. Je hebt dan in één klap een hele lijst van namen of NN-nummers en bijbehorende piketadvocaten.

Amsterdam, Europese dag van actie tegen het kapitalisme - maart 2012

foto: Hansfoto

en heb je zegje klaar voor het geval men vraagt van welke organisatie je eigenlijk bent en waarom je belt. Als je je niet zeker genoeg voelt, schroom dan niet iemand anders te vragen.

Heb je eenmaal de advocaat te pakken weet dan waarom je belt en wat je graag wil weten. Je kunt je ook aanbieden als contactpersoon. Nogmaals, blijf netjes, als de advocaat niets wil zeggen is dat zijn of haar goed recht, je kunt beter later nog eens terugbellen of een andere advocaat vragen te bellen dan die persoon tegen je in het harnas te jagen. Meestal gaat het echter goed, soms zijn advocaten ook juist heel geïnteresseerd in het fenomeen arrestantengroep. Het moeilijke is dat je in principe vaak een 'eigen' advocaat geregeld hebt om alle arrestanten te vertegenwoordigen en dat je uiteindelijke doel is iedereen bij die advocaat te krijgen. Maar als iemand tevreden is met de piketadvocaat moet dat natuurlijk ook kunnen.

Zet eventueel een update op een website of sociale media of op de website van de landelijke arrestantengroepen (www.arrestantengroep.org) om mensen te informeren. Je kunt het telefoonnummer van de arrestantengroep erbij zetten bijvoorbeeld, maar door zoveel mogelijk op een website of sociale media te zetten voorkom je dat je platgebeld gaat worden. Bel ook eventueel contactpersonen die zich gemeld hebben.

Vraag zowel de voorkeursadvocaat als de eventuele piketadvocaten je te bellen zodra hij of zij op bezoek is geweest. Hopelijk krijg je dan een idee waarvoor iemand wordt vastgehouden en of het nog lang gaat duren. Soms kan het even duren voordat de advocaat iets laat horen, maar meestal heeft dat een reden. Zorg er in ieder geval voor dat er maar één persoon contact onderhoudt met de advocaat, dat voorkomt irritaties en onduidelijkheden. Wanneer je het contact overdraagt aan iemand anders zorg er dan voor dat dit goed gebeurt en dat die persoon alles weet wat jij weet.

Hou goed bij wat er met wie aan de hand is, zodat je niet in de war raakt. Dit kan je het beste doen door een arrestantenlijst achteraf te maken.

Op een gegeven moment is min of meer duidelijk wie er vast zit, bij welke advocaat mensen terecht zijn gekomen, waarvoor ze worden vastgehouden en waar ze zitten. Je kunt de volgende dingen doen:

- een lawaaidemo organiseren.
- arrestantenpakketjes langsbrengen. Als mensen op een politiebureau zitten is de kans klein dat ze het pakketje zullen krijgen tijdens hun verblijf daar, maar het is wel zo dat ze het pakketje zullen krijgen als ze na een voorgeleiding naar een huis van bewaring gebracht worden (wat natuurlijk niet te hopen valt). Let wel op, op de dag van de voorgeleiding worden mensen al heel vroeg naar de rechtbank gebracht. Als je wil dat ze hun pakketje zullen krijgen moet je dit dus wel minimaal de dag voor de voorgeleiding langsbrengen. Op sommige plekken kan je alleen lectuur en kleding brengen, op andere ook eten. Veel veganisten krijgen vaak geen veganistisch eten in de cel, maar kunnen soms wel eten van buiten (mits op bepaalde wijze verpakt) krijgen. Probeer dus ook eten langs te brengen.
- en natuurlijk, zoals de hele tijd, bijhouden wat er met wie aan de hand is en hierover updates geven op een website of sociale media en/of aan de contactpersonen van de gearresteerden.

Vaak komen mensen, als ze niet in vreemdelingenbewaring gesteld worden, binnen drie dagen weer vrij. Een enkele keer wordt de inverzekeringstelling verlengd (je kunt dan nog eens drie dagen vastgehouden worden) of wordt iemand in bewaring gesteld na de voorgeleiding, wat betekent dat diegene wordt overgeplaatst naar een huis van bewaring. Als iemand in vreemdelingenbewaring belandt of in een huis van bewaring kan diegene bezoek krijgen en boeken, kleren, post en geld ontvangen. Hoe, wanneer en hoe vaak verschilt per

plek. Je kunt voor de juiste informatie wat dat betreft het beste bellen met de desbetreffende plek (voor adressen en telefoonnummers zie www.dji.nl).

CHECKLIST

- Genoeg mensen om arrestantengroep te draaien voor de dag van de actie zelf en de dagen daarna;
- Een advocaat (strafrecht en eventueel vreemdelingenrecht);
- De advocaat op de hoogte brengen van het wat, hoe en waarom van de actie;
- Arrestantentelefoon, oplader en beltegoed;
- Een rustige plek waar degene die arrestantengroep draait kan zitten (het liefst met computer en internet);
- Spotters/contactpersonen die degene met de telefoon op de hoogte houden van de gebeurtenissen;
- Arrestantenflyers (kort of lang), eventueel ook in het Engels;
- Iemand die op de verzamelplek langs kan gaan met flyers/lijsten/markers en die een praatje kan houden en de arrestantenlijst kan meenemen.
- Op het verzamelpunt is het ook handig als de arrestantengroep een doos met eventueel plastic zakken neerzet waar mensen hun persoonlijke spullen (telefoon, ID/bewijs etc.) in kunnen doen om die in bewaring achter te laten bij de AG.

‘Tegenwoordig is het verstandig naast het regelen van een strafrechtadvocaat ook na te denken over een vreemdelingenrechtadvocaat’.

SCENARIO 3:

ARRESTANTENGROEP DRAAIEN NA EEN VOORBEREIDE ACTIE

In dit geval zijn er een aantal voorbereidingsmaatregelen die je moet treffen voordat de eigenlijke actie of demo plaatsvindt:

- advocaat vinden (doe dit op tijd zodat je niet op het laatste moment nog moet gaan stressen als degene die je dacht te vragen niet kan) en informeren over doel en aard van de actie. Tegenwoordig is het verstandig naast het regelen van een strafrechtadvocaat ook na te denken over een vreemdelingenrechtadvocaat, omdat steeds vaker NN'ers in vreemdelingenbewaring (dreigen te) worden gezet.
- arrestantenflyers maken. In geval van een actie met verzamelpunt en genoeg voorbereidingstijd kan je een langere flyer maken, als je de flyer pas op de actie of demo zelf uitdeelt moet 'ie veel korter zijn. De flyer kan mensen informeren over hun rechten in de bak, bijvoorbeeld over het zwijgrecht. Ook hier geldt weer: informeer mensen ook over een eventueel vreemdelingenrechtelijk traject. Dit is heel anders dan het strafrechtelijke traject.
- arrestantenlijsten maken/printen. Voorbeelden hiervan vind je op de gezamenlijke website van de arrestantengroepen, www.arrestantengroep.org. Belangrijk is dat mensen het nummer onthouden dat voor hun (bij)naam staat. Zo kunnen arrestant, advocaat en arrestantengroep in het geval iemand NN blijft communiceren met een nummer in plaats van een naam.
- op tijd op het verzamelpunt zijn met arrestantenlijst, flyers, viltstiften en pennen, mensen de lijsten laten invullen en zorgen dat ze de naam en het nummer van de advocaat (en de arrestantengroep) ergens op hun lichaam schrijven. Benadruk ook dat mensen zich, als ze niet worden opgepakt, afmelden bij de arrestantengroep, zodat zo snel mogelijk

wordt wie wel en niet vastzit. Kijk als er tijd is de lijsten ook even na of alles duidelijk is.

Tijdens de actie of demo moeten de volgende dingen gedaan worden:

- regel één of meerdere personen die op een rustige en veilige plek gaan zitten met de arrestantentelefoon, pen en papier, een goeie wifi-verbinding en eventueel een computer, zodat bijvoorbeeld via een website of sociale media mensen op de hoogte kunnen worden gehouden. Veilig betekent dat de politie niet zal komen invallen en een voorverzamelplek waar ook de activisten voorverzamelen is dus geen veilige plek.
- probeer altijd spotters te regelen die in de gaten houden of mensen worden opgepakt. Laat ze dit doorbellen naar degene met de telefoon.

Nadat mensen zijn opgepakt:

- inventariseren wie er meegenomen is en waarom.
- zodra je een beetje duidelijk hebt wie er vast zit(ten) bel je de advocaat om deze op de hoogte te stellen. Kijk op de arrestantenlijst of degene die gearresteerd is heeft gevraagd iemand te bellen (ouders, familie, vrienden). Let op, soms weet je niet of iemand wel of niet zijn of haar naam zal zeggen, wees dus voorzichtig en noem geen namen over de telefoon. Zeg familie of vrienden ook alvast dat wanneer de gearresteerde vrij komt, deze de arrestantengroep zo snel mogelijk moet laten weten dat hij of zij vrij is.

De eerste paar uur betekenen vooral afwachten, maar ten opzichte van de praktijk tot nu toe is er wel een belangrijke verandering wat betreft de bijstand van een advocaat. Voorheen had een gearresteerde pas recht op een advocaat wanneer hij of zij in verzekering werd gesteld. Tegenwoordig moet de politie er voor zorgen een advocaat 2 uur (vanaf

het moment van de piketmelding) de tijd te geven een arrestant, die in verzekering kan worden gesteld en die daar uitdrukkelijk om heeft gevraagd te bezoeken, vóórdat een eerste verhoor mag plaatsvinden. Dus als mensen er op blijven hameren dat ze hun advocaat willen zien, moet de politie hier aan mee werken. Het kan wel zo zijn dat je dan uiteindelijk langer vastzit dan iemand die niet uitdrukkelijk om bezoek van een advocaat voorafgaand aan het verhoor heeft gevraagd! Omdat je echter niets gaat verklaren wordt daarom afgeraden om dit te doen, het verlengt de tijd dat je vastzit nodeloos.

Daarentegen kan een advocaat bij het verhoor, sinds 2015 mogelijk, wel een verschil maken. Adviseer daarom activisten dat ze geen piketadvocaat nemen, maar vragen om hun eigen advocaat. En dat ze zich daarbij niet laten ontmoedigen door smoesjes van de politie dat de politie dit niet kan regelen of dat het activisten geld gaat kosten. Laat de activisten ook weten dat ze steeds opnieuw om de eigen advocaat vragen, zowel voor het eerste verhoor, als ondersteuning tijdens het eerste verhoor en bij inverzekeringstelling opnieuw!

Deze eerste uren zijn voor de arrestantengroep altijd meer of minder chaotisch. De arrestantengroep wordt waarschijnlijk veel gebeld door mensen die informatie hebben of willen en de arrestantengroep moet er achter zien te komen hoeveel mensen er vastzitten en wie deze mensen zijn.

Als duidelijk wordt dat mensen niet na 6 of 12 uur vrijgelaten worden (de 6 of 12 uur gelden alleen voor overtredingen en misdrijven van de lichtere categorieën waar je dus niet voor in verzekering kan worden gesteld), zijn ze hoogstwaarschijnlijk in verzekering gesteld of in vreemdelingenbewaring terechtgekomen.

Als het niet zo is dat eigen advocaten voor een piketbezoek zijn ingeschakeld begint een soms frustrerende zoektocht naar de

foto: Hansfoto

piketadvocaten van die dag. In ieder piketrayon zijn lijsten met piketadvocaten in omloop (eventueel verkrijgbaar via een bevriend advocatenkantoor), maar het op deze manier opsporen van de juiste advocaat heeft een aantal nadelen. Zo wordt er heel veel geruild en blijkt uiteindelijk de helft van de mensen van de lijst die dag helemaal geen piket te draaien en je moet heel vaak je verhaal afdraaien, wie je bent, waarom je belt etc., vaak met mager of langzaam resultaat. Ook zitten sommige advocaten helemaal niet op je te wachten. Ze vertrouwen het niet of zijn bang dat ze hun zaak kwijtraken. Het is dus heel belangrijk dat als je dit doet, je goed voorbereid bent, je je woordje klaar hebt en altijd netjes blijft. Anders kan je het verpesten voor toekomstige gevallen. Een andere manier om de juiste piketadvocaat te vinden is het bellen van de piketcentrale (de juiste telefoonnummers vind je voorin dit draaiboek). Deze heeft een lijst waarop staat welke advocaat welke arrestant heeft bezocht. Je moet dan of een naam en/of geboortedatum hebben, of vragen of er gezocht kan worden naar NN'ers. Soms heb je geluk en kan de telefonist van de centrale, als je één persoon hebt gevonden, zien dat er medeverdachten zijn. Je hebt dan in één klap een hele lijst van namen of NN-nummers en bijbehorende piketadvocaten. Ook voor het bellen naar de piketcentrale geldt weer: doe dit voorbereid en heb je zegje klaar voor het geval men vraagt van welke organisatie je eigenlijk bent en waarom je belt. Als je je niet zeker genoeg voelt, schroom dan niet iemand anders te vragen.

Heb je eenmaal de juiste advocaat te pakken, leg deze dan uit waarom je belt en wat je graag wil weten. Je kunt je ook aanbieden als contactpersoon. Nogmaals, blijf netjes, als de advocaat niets wil zeggen is dat zijn of haar goed recht, je kunt beter later nog eens terugbellen of een andere advocaat vragen te bellen dan die persoon tegen je in het harnas te jagen. Meestal gaat het echter goed, soms zijn advocaten ook juist heel geïnteresseerd in het fenomeen arrestantengroep. Het

moeilijke is dat je in principe vaak een 'eigen' advocaat geregeld hebt om alle arrestanten te vertegenwoordigen en dat je uiteindelijke doel is iedereen bij die advocaat te krijgen. Maar als iemand tevreden is met de piketadvocaat moet dat natuurlijk ook kunnen.

Zet eventueel een update op een website of sociale media of op de website van de landelijke arrestantengroepen (www.arrestantengroep.org) om mensen te informeren. Je kunt het telefoonnummer van de arrestantengroep erbij zetten bijvoorbeeld, maar door zoveel mogelijk op een website of sociale media te zetten voorkom je dat je platgebeld gaat worden.

Vraag zowel de voorkeursadvocaat als de eventuele piketadvocaten je te bellen zodra hij of zij op bezoek is geweest. Hopelijk krijg je dan een idee waarvoor iemand wordt vastgehouden en of het nog lang gaat duren. Soms kan het even duren voordat de advocaat iets laat horen, maar meestal heeft dat een reden. Zorg er in ieder geval voor dat er maar één persoon contact onderhoudt met de advocaat, dat voorkomt irritaties en onduidelijkheden. Wanneer je het contact overdraagt aan iemand anders zorg er dan voor dat dit goed gebeurt en dat die persoon alles weet wat jij weet. Hou goed bij wat er met wie aan de hand is, zodat je niet in de war raakt.

Kijk op de arrestantenlijst wat er voor wie gedaan moet worden. Ook hier moet je je soms goed op voorbereiden, bijvoorbeeld als je de moeder of vader van iemand moet bellen.

Op een gegeven moment is min of meer duidelijk wie er vast zit, bij welke advocaat mensen terecht zijn gekomen, waarvoor ze worden vastgehouden en waar ze zitten. Je kunt de volgende dingen doen:

- een lawaaidemo organiseren.
- arrestantenpakketjes langsbrengen. Als mensen op een

politiebureau zitten is de kans klein dat ze het pakketje zullen krijgen tijdens hun verblijf daar, maar het is wel zo dat ze het pakketje zullen krijgen als ze na een voorgeleiding naar een huis van bewaring gebracht worden (wat natuurlijk niet te hopen valt). Let wel op, op de dag van de voorgeleiding worden mensen al heel vroeg naar de rechtbank gebracht. Als je wil dat ze hun pakketje zullen krijgen moet je dit dus wel minimaal de dag voor de voorgeleiding langsbrengen. Op sommige plekken kan je alleen lectuur en kleding brengen, op andere ook eten. Veel veganisten krijgen vaak geen veganistisch eten in de cel, maar kunnen soms wel eten van buiten (mits op bepaalde wijze verpakt) krijgen. Probeer dus ook eten langs te brengen.
- en natuurlijk, zoals de hele tijd, bijhouden wat er met wie aan de hand is en hierover updates geven op een website of sociale media en/of aan de contactpersonen van de gearresteerden.

Vaak komen mensen, als ze niet in vreemdelingenbewaring gesteld worden, binnen drie dagen weer vrij. Een enkele keer wordt de inverzekeringstelling verlengd (je kunt dan nog eens drie dagen vastgehouden worden) of wordt iemand in bewaring gesteld na de voorgeleiding, wat betekent dat diegene wordt overgeplaatst naar een huis van bewaring. Als iemand in vreemdelingenbewaring belandt of in een huis van bewaring kan diegene bezoek krijgen en boeken, kleren, post en geld ontvangen. Hoe, wanneer en hoe vaak verschilt per plek. Je kunt voor de juiste informatie wat dat betreft het beste bellen met de desbetreffende plek (voor adressen en telefoonnummers zie www.dji.nl).

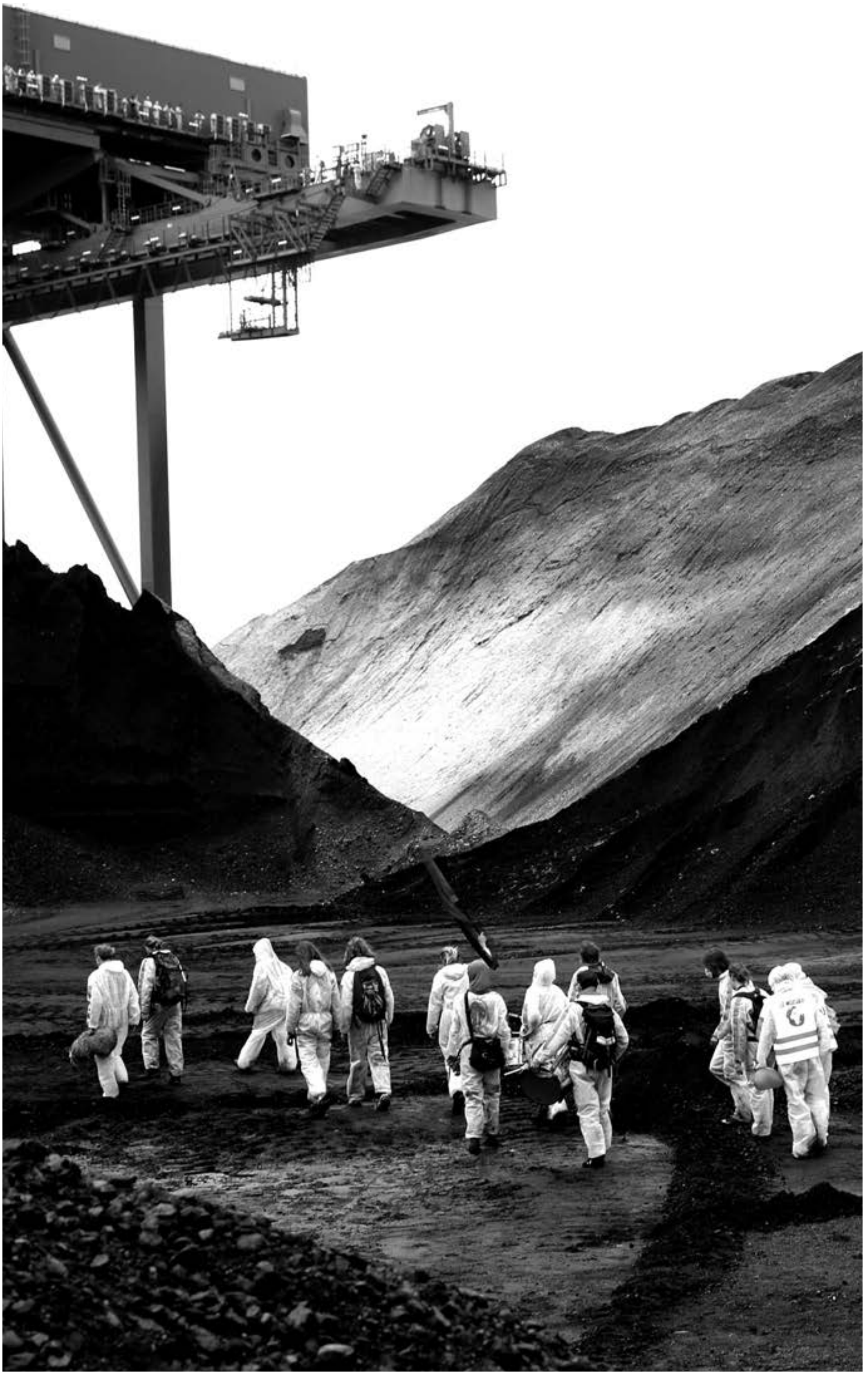
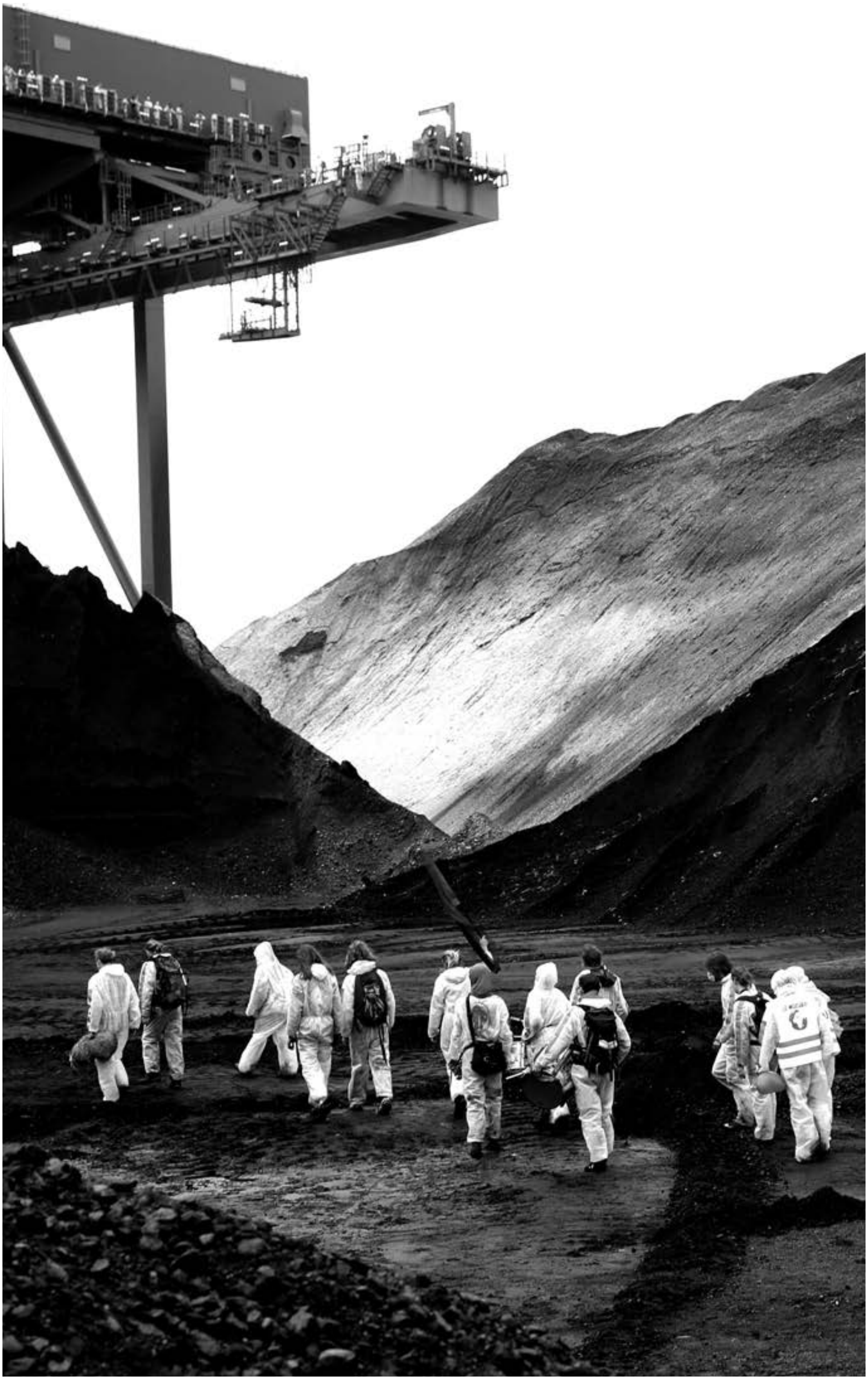

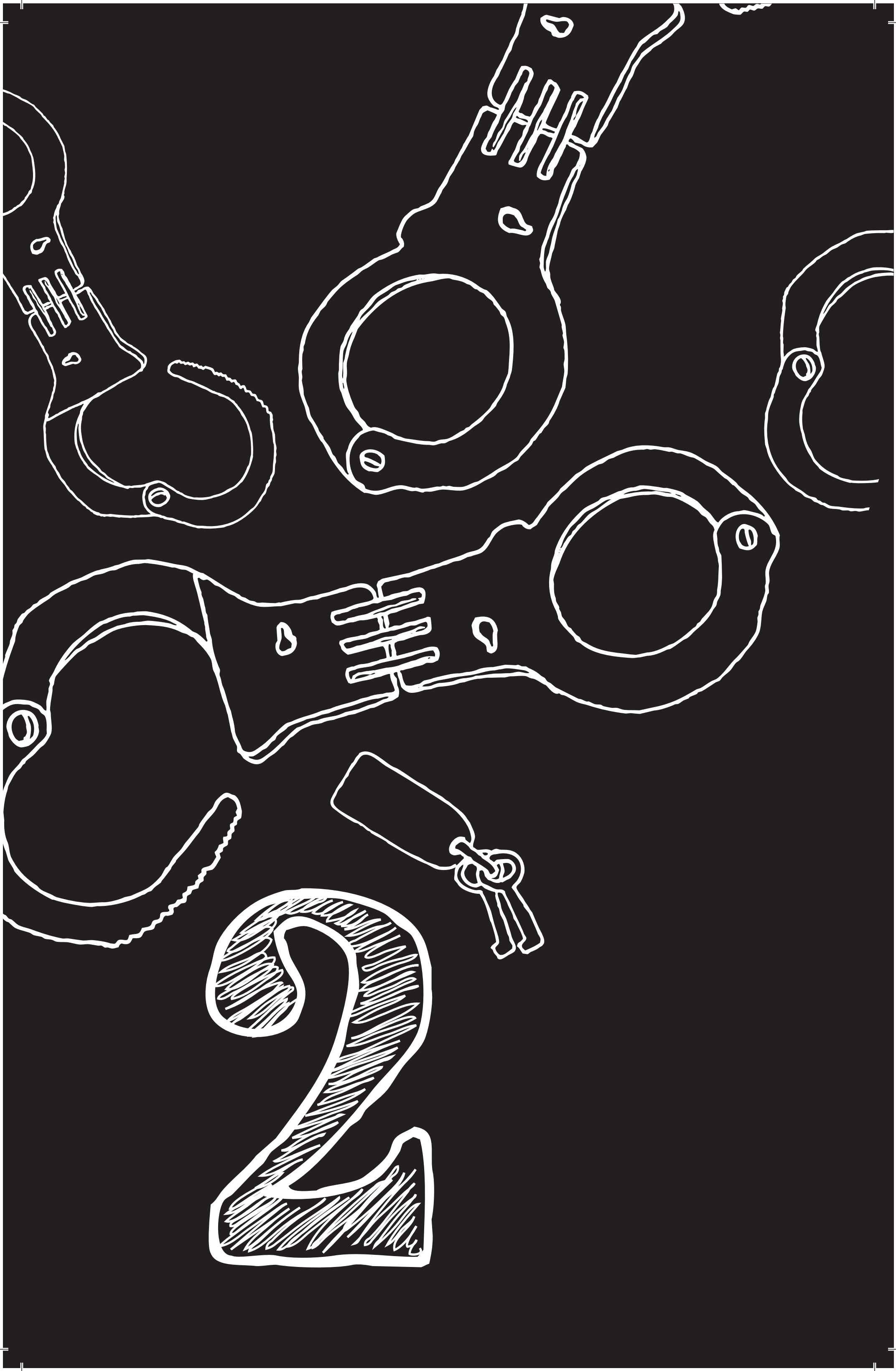
foto: Code Rood

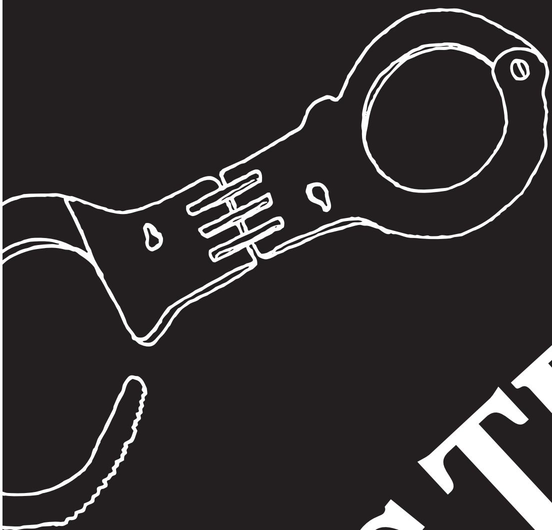
Amsterdam, actievoerders in de kolenoverslag (OBA) tijdens Code Rood - juni 2017

Amsterdam, actievoerders in de kolenoverslag (OBA) tijdens Code Rood - juni 2017

foto: Code Rood

2

GEARRESTEERD, WAT NU?

RECHTEN VAN ARRESTANTEN

Opgepakt? Dit moet je weten!
Na arrestatie wordt je gefouilleerd en naar een politiebureau gebracht. Op het bureau volgt er nogmaals een fouillering en worden je persoonlijke bezittingen afgenomen (tabak, sieraden, schoenveters etc.). Dan vragen ze naar je gegevens zoals je naam en je adres. Je hoeft dit niet te geven. De regel is niets ondertekenen. Behalve dan misschien bij je fouillering. Dan onderteken je je fouilleringspullen met je NNnummer of door een kruisje te zetten.

Bij overtredingen kan de politie je 6 uur vasthouden. Bij misdrijven wordt er onderscheid gemaakt tussen lichtere en zwaardere misdrijven, waarbij voor de laatste categorie voorlopige hechtenis is toegelaten. Bij lichtere misdrijven kan de politie je in eerste instante zes, en bij zwaardere misdrijven 9 uur vasthouden, je fouilleren en al je persoonlijke spullen afnemen. Er er zijn misdrijven waarop geen voorlopige hechtenis is toegestaan waarvoor je 6 uur kunt worden vastgehouden. Als je je naam niet noemt, je ID-kaart niet bij je hebt of niet wilt tonen kan de politie je bij verdenking van een overtreding nog 6 uur extra vasthouden voor onderzoek naar je identiteit. Ze zullen je dus bij een overtreding maximaal 6+6 = 12 uur mogen vasthouden. Bij een misdrijf geldt dat de politie na de eerste 9 uur je in verzekering kan stellen, als ze vinden dat hun vooronderzoek nog niet klaar is of als ze je later willen voorgeleiden voor de rechter-commissaris om je in bewaring te stellen (zie verderop in de tekst). Bij verdenking van een misdrijf kan de politie je dus 9 + 3 dagen, 15 uur = 4 dagen vasthouden. Ze zullen je misschien andere dingen vertellen, dus laat je niet intimideren. De tijd gaat tellen vanaf het moment dat je ingeboekt/voorgeleid bent voor de Hulp-officier van Justitie (dit is een politieagent met extra bevoegdheden) op het bureau, dus niet vanaf het moment dat je bent gearresteerd. De H-OvJ moet je ook vertellen waar je van verdacht wordt.

NB: de tijd tussen 12 uur `s nachts en 9 uur `s ochtend telt niet mee; hierdoor kan er in de praktijk wel 9 uur extra bij komen, wat zou betekenen dat je voor een overtreding maximaal 21 uur vastgehouden kan worden.

Voorarrest, dus voordat het proces begint, kan maximaal 9 uur plus 3 dagen,15 uur (plus mogelijk nog 3 dagen, 15 uur als de Officier van Justitie (OvJ) om verlenging vraagt), plus 14 dagen, plus 3x 30 dagen duren. Waarbij een checkmoment plaatsvindt bij elke keer dat het voorarrest verlengd wordt. Je kunt al om je advocaat vragen op het moment dat je op het politiebureau binnen wordt gebracht. Als je wilt kun je met je advocaat praten voordat je je eerste verhoor bij de politie hebt gehad. Vanaf het moment dat je om je advocaat hebt gevraagd en deze is ingelicht, moet hij of zij 2 uur de tijd krijgen je te komen bezoeken. Accepteer geen piketadvocaat of smoesjes van de politie dat ze dit niet kunnen regelen of dat het je geld gaat kosten. Je moet nog wel steeds zelf om je eigen advocaat vragen, zowel voor je eerste verhoor, als ondersteuning tijdens je eerste verhoor en bij inverzekeringstelling opnieuw!

Je bent niet verplicht om:

- Je naam te geven;
- Een verklaring af te leggen. Bedenk dat een verklaring altijd tegen jou of anderen kan worden gebruikt. Wat de politie ook zegt, van verklaren wordt je positie alleen maar zwakker. Als je iets verklaard hebt, staat dat zwart op wit en is niet terug te draaien. Later verklaren na gesprek met een advocaat en/of vrienden is altijd nog mogelijk. Hou je mond en bewaar je verhaal voor een eventuele rechtszaak, dan heb je rustig na kunnen denken en de zaak kunnen bespreken met je advocaat. Bedenk dat alles wat je zegt tegen jou en je mede-arrestanten zal worden gebruikt en wat je per ongeluk gezegd hebt kan je niet meer terug nemen. Terwijl je wel later alsnog je verhaal kan doen, als het jou uitkomt en als jij er klaar voor bent. De enige die beter wordt van jouw verklaring is de politie, daarom doen ze ook zo hun best om je aan het praten te krijgen. Laat je niet dwingen hun vuile werk voor ze op te knappen;
- Onderteken nooit iets ook niet met een kruisje of je NN nummer Uitzondering is evenueel het fouilleringsbriefje (zie boven)
- Ingaan op een transactievoorstel.

Amsterdam, anti Pegida actie op de ingang vn Amsterdam CS - februari 2016

DE POLITIE MAG...

- Foto's en vingerafdrukken nemen als je NN bent of in verzekering gesteld wordt. Dit gaan ze hoogstwaarschijnlijk doen;
- Je verhoren (in uitzonderlijke gevallen mag je ook ´s nachts worden verhoord, maar dan gaat die tijd wel van je voorarrest af);
- Je voor een spiegelwand zetten waarachter dan 'getuigen' staan die de politie zeggen of ze jou herkennen of niet, de zogenaamde 'confrontatie';
- Je overbrengen naar een ander politiebureau.

De politie moet:

- Je vertellen waar je van wordt verdacht;
- Je je eigen voorkeursadvocaat toewijzen.

Als je verdacht wordt van een overtreding moeten ze je na deze 6 (of 12) uur vrijlaten. Gaat het om een misdrijf dan kunnen ze je in bepaalde gevallen in verzekering stellen.

In verzekering: +3 dagen

Je krijgt een papier waarop staat dat je in verzekering gesteld bent en van welke misdrijven je wordt verdacht. Het papier is ondertekend door een (hulp-)officier van Justitie. Je moet opnieuw aangeven wie je advocaat is en dat je hem/haar wilt zien, anders geeft de politie je een piketadvocaat. Je kan vragen of je mag bellen, maar recht hierop heb je niet. Als ze je laten bellen bedenk dan wel dat het telefoongesprek niet privé is. Na de eerste drie dagen (plus 15 uur) moet je worden voorgeleid voor de Rechter-Commissaris (RC). Als de officier van Justitie een verlenging heeft aangevraagd voor een tweede

inverzekeringstelling, toetst de RC alleen of de inverzekeringstelling rechtmatig is. Na de eventuele verlenging kan je weer worden voorgeleid en beslist de RC of je in bewaring wordt gesteld. Je kunt echter ook gelijk worden voorgeleid voor de RC voor een in bewaring stelling. Bij zowel de toetsing van de inverzekeringstelling als de beslissing voor in bewaring stelling is je advocaat aanwezig, je hoeft dit niet alleen te doen.

Snelrecht (ook wel 'lik op stuk')

Er zijn verschillende vormen van snelrecht. Eén ervan is dat je tijdens je inverzekeringstelling of voorgeleiding bij de rechter-commissaris (RC) direct een dagvaarding meekrijgt. Je mag dan de tijd tot de rechtszaak (zitting) in vrijheid afwachten. Kom je niet opdagen bij de zitting dan word je bij verstek veroordeeld. Je hebt twee weken om tegen het vonnis in beroep te gaan, als NN'er kun je niet in beroep. Je kan ook al tijdens het voorarrest (meestal binnen 14 dagen) berecht worden: je wordt dan voor de politierechter geleid, die direct een vonnis velt.

In bewaring: 14+3 maal 30 dagen

Bij inbewaringstelling moet je worden overgebracht naar een huis van bewaring, behalve als ze daar een cellentekort hebben. Ze kunnen je dan nog maximaal 10 dagen vasthouden op een politiebureau, mits dat voldoende faciliteiten heeft. De raadkamer kan na de eerste 14 dagen beslissen om je insluiting met 30 dagen te verlengen. Dit kunnen ze nog twee keer herhalen. Je kan één keer tegen zo'n verlenging in beroep gaan, overleg dit met je advocaat. Na dit maximaal toegestane voorarrest moet het proces beginnen. Maar vaak is de officier van justitie nog niet klaar en vraagt de rechtbank om uitstel. Dan komt er alleen een pro formazitting. De rechtbank bepaalt wanneer de zaak wordt voortgezet en of je dat binnen of buiten moet afwachten.

Vreemdelingenrecht

Tegenwoordig worden activisten die hun naam niet bekend willen maken zo af en toe in vreemdelingenbewaring geplaatst. Dit betekent dat aangenomen wordt, omdat je je niet wilt identificeren, dat je illegaal in Nederland verblijft. Zodra je verteld is dat je vreemdelingrechtelijk wordt vastgehouden en je verhoord gaat worden heb je het recht een advocaat te zien. De meeste strafrechtadvocaten zijn geen vreemdelingenrechtadvocaat, dus zal je een nieuwe advocaat krijgen. Ook hier geldt: blijft vragen naar je voorkeursadvocaat! Blijf vragen naar haar/hem, dat je haar/hem ook eerst wil spreken voor het eerste verhoor, hier heb je recht op en dit is heel belangrijk. In het vreemdelingenrecht heb je niet, zoals bij strafrecht, het recht om te zwijgen, maar heb je een medewerkingsplicht. Het is daarom verstandig eerst met je advocaat gesproken te hebben. Je kunt dus in principe net zo lang worden vastgehouden totdat je je identificeert. Als je in vreemdelingenbewaring wordt gesteld betekent dat niet per sé dat je wordt overgeplaatst. Wel krijg je een bewijs van inbewaringstelling. Je kunt beroep instellen tegen de oplegging van de vreemdelingenbewaring, maar het is erg onwaarschijnlijk dat je wint. De meeste mensen komen vrij nadat ze hun paspoort hebben laten zien en duidelijk is dat ze legaal in Nederland zijn. Maar ook komen activisten nog wel eens vrij zonder hun paspoort te hebben laten zien. Als je niet legaal bent, wordt je gedeporteerd! Dit verhaal geldt natuurlijk ook voor mensen zonder een geldige verblijfsstatus.

De laatste tijd hebben de politie en het Openbaar Ministerie wel een andere manier gevonden om mensen te dwingen hun identiteit te geven, namelijk door te dreigen mensen in vreemdelingenbewaring te zetten. Dit komt echter gelukkig weinig voor en staat los van de wettelijke ID-plicht. Het toepassen van vreemdelingenbewaring op activisten komt voort uit de gedachtegang en jurisprudentie dat je zelf kunt opdraaien voor het niet meewerken aan je identificatie en dat er vanuit gegaan mag worden dat je je terugkeer belemmert wanneer je geen vaste verblijfsplaats opgeeft. (ABRvS 21 maart 2011, LJN BP9284))

‘De politie zal zich niet altijd aan de regels houden. Ook zal ze van alles uit de kast trekken om jou aan het praten te krijgen’.

DE POLITIE MAG NIET...

De politie heeft ruime bevoegdheden, een aantal zaken mogen echter niet, dat wil niet zeggen dat het niet gebeurt.

- Vrouwelijke arrestanten mogen nooit door mannelijke agenten gefouilleerd worden. Mannelijke arrestanten ook niet door vrouwelijke agenten. Transgenders worden gefouilleerd door een agent van het geslacht dat in je paspoort staat;
- De politie zal zich niet altijd aan de regels houden. Ook zal ze van alles uit de kast trekken om jou aan het praten te krijgen. Bereid je hier zo goed mogelijk op voor. Laat je niet intimideren, blijf kalm en bedenk: je hulp komt eraan;
- Spreek je niet goed Nederlands dan heb je tijdens de verhoren recht op een tolk, dat moet de politie dan ook voor je regelen.

MEEST GEBRUIKTE WETSARTIKELEN BIJ ARRESTATIE VAN ACTIVISTEN

Misdrijven

Bij sommige misdrijven is inverzekeringstelling altijd mogelijk, bij sommige alleen als je niet geïdentificeerd wordt (zie artikel 67 wetboek van Strafvordering). Zolang je anoniem bent kan het altijd gebeuren dat je in vreemdelingenbewaring gesteld wordt op het moment dat je strafrechtelijke bewaring ten einde is. Nogmaals, de uren tussen 00.00 uur 's nachts en 09.00 uur 's ochtends worden niet meegerekend bij het aantal uren dat je vastzit.

Huisvredebreuk (art. 138 lid 1 Sr).

Hij die in de woning of het besloten lokaal of erf, bij een ander in gebruik, wederrechtelijk binnendringt of, wederrechtelijk aldaar vertoevende, zich niet op de vordering van of vanwege de rechthebbende aanstonds verwijdert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.

Als je wordt aangehouden op grond van dit artikel kan je, indien je je identificeert of je identiteit achterhaald wordt, maximaal 6 uur worden vastgehouden. Je kan niet in verzekering worden gesteld. Je hebt wel het recht je advocaat te spreken voor je eerste verhoor. Indien je anoniem blijft mag je wel in verzekering worden gesteld en heb je het recht je advocaat te spreken voor het eerste verhoor en bij inverzekeringstelling.

Kraken (art.138a Sr.)

- Hij die in een woning of gebouw, waarvan het gebruik door de rechthebbende is beëindigd, wederrechtelijk binnendringt of wederrechtelijk aldaar vertoeft, wordt, als schuldig aan kraken, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar

van de derde categorie.

- Indien hij bedreigingen uit of zich bedient van middelen geschikt om vrees aan te jagen, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie.
- De in het eerste en tweede lid bepaalde gevangenisstraffen kunnen met een derde worden verhoogd, indien twee of meer verenigde personen het misdrijf plegen.

Als je wordt aangehouden op grond van dit artikel kan je, ongeacht of je wel of niet geïdentificeerd bent, in verzekering worden gesteld. Je hebt het recht je advocaat te spreken voor je eerste verhoor en bij inverzekeringstelling.

Openlijke geweldpleging (art. 141 Sr)

Zij die openlijk in vereniging geweld plegen tegen personen of goederen, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden of geldboete van de vierde categorie.

Als je wordt aangehouden op grond van dit artikel kan je, ongeacht of je wel of niet geïdentificeerd bent, in verzekering worden gesteld. Je hebt het recht je advocaat te spreken voor je eerste verhoor en bij inverzekeringstelling.

Artikel 141a

Hij die opzettelijk gelegenheid, middelen of inlichtingen verschaft tot het plegen van geweld tegen personen of goederen wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of een geldboete van de vierde categorie.

Als je wordt aangehouden op grond van dit artikel kan je, ongeacht of je wel of niet geïdentificeerd bent, in verzekering worden gesteld. Je hebt het recht je advocaat te spreken voor je eerste verhoor en bij inverzekeringstelling.

Opruiing (Art. 131 Sr.)

- Hij die in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, tot enig strafbaar feit of tot gewelddadig optreden tegen

openbaar gezag opruit, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren of geldboete van de vierde categorie.
- Indien het strafbare feit waartoe wordt opgeruid een terroristisch misdrijf dan wel een misdrijf ter voorbereiding of vergemakkelijking van een terroristisch misdrijf inhoudt, wordt de gevangenisstraf, gesteld op het in het eerste lid omschreven feit, met een derde verhoogd.

Als je wordt aangehouden op grond van dit artikel kan je, ongeacht of je wel of niet geïdentificeerd bent, in verzekering worden gesteld. Je hebt het recht je advocaat te spreken voor je eerste verhoor en bij inverzekeringstelling.

Verspreiding opruiend geschrift (Art. 132 Sr.)

- Hij die een geschrift of afbeelding waarin tot enig strafbaar feit of tot gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag wordt opgeruid, verspreidt, openlijk tentoonstelt of aanslaat of, om verspreid, openlijk tentoongesteld of aangeslagen te worden, in voorraad heeft, wordt, indien hij weet of ernstige reden heeft te vermoeden dat in het geschrift of de afbeelding zodanige opruiing voorkomt, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van de vierde categorie.
- Met dezelfde straf wordt gestraft hij die, met gelijke wetenschap of een gelijke reden tot vermoeden, de inhoud van een zodanig geschrift openlijk ten gehore brengt.

Als je wordt aangehouden op grond van dit artikel kan je, ongeacht of je wel of niet geïdentificeerd bent, in verzekering worden gesteld. Je hebt het recht je advocaat te spreken voor je eerste verhoor en bij inverzekeringstelling.

Computervredebreuk (Art. 138ab Sr.)

Met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de vierde categorie wordt, als schuldig aan computervredebreuk, gestraft hij die opzettelijk en wederrechtelijk binnendringt in een

geautomatiseerd werk of in een deel daarvan. Van binnendringen is in ieder geval sprake indien de toegang tot het werk wordt verworven:

a door het doorbreken van een beveiliging
b door een technische ingreep
c met behulp van valse signalen of een valse sleutel, of
d door het aannemen van een valse hoedanigheid.

Als je wordt aangehouden op grond van dit artikel kan je, ongeacht of je wel of niet geïdentificeerd bent, in verzekering worden gesteld. Je hebt het recht je advocaat te spreken voor je eerste verhoor en bij inverzekeringstelling.

Wederspannigheid/verzet bij arrestatie (art. 180 Sr)

Hij die zich met geweld of bedreiging met geweld verzet tegen een ambtenaar werkzaam in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening, of tegen personen die hem daarbij krachtens wettelijke verplichting of op zijn verzoek bijstand verlenen, wordt als schuldig aan wederspannigheid gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.

Als je wordt aangehouden op grond van dit artikel kan je, indien je je identificeert of je identiteit achterhaald wordt, maximaal 6 uur worden vastgehouden. Je kan niet in verzekering worden gesteld. Je hebt wel het recht je advocaat te spreken voor je eerste verhoor. Indien je anoniem blijft mag je wel in verzekering worden gesteld en heb je het recht je advocaat te spreken voor het eerste verhoor en bij inverzekeringstelling.

Wederspannigheid/verzet bij arrestatie gepleegd door twee of meer personen (art. 182 lid 1 Sr)

De dwang en de wederspannigheid in de artikelen 179 en 180 omschreven, door twee of meer personen met verenigde krachten gepleegd, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie.

Als je wordt aangehouden op grond van dit artikel kan je, ongeacht of je wel of niet geïdentificeerd bent, in verzekering worden gesteld.

Je hebt het recht je advocaat te spreken voor je eerste verhoor en bij inverzekeringstelling.

Niet opvolgen van een ambtelijk bevel (art. 184 lid 1 Sr)
Hij die opzettelijk niet voldoet aan een bevel of een vordering, krachtens wettelijk voorschrift gedaan door een ambtenaar met de uitoefening van enig toezicht belast of door een ambtenaar belast met of bevoegd verklaard tot het opsporen of onderzoeken van strafbare feiten, alsmede hij die opzettelijk enige handeling, door een van die ambtenaren ondernomen ter uitvoering van enig wettelijk voorschrift, belet, belemmert of verijdelt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie.
Als je wordt aangehouden op grond van dit artikel kan je, indien je je identificeert of je identiteit achterhaald wordt, maximaal 6 uur worden vastgehouden. Je kan niet in verzekering worden gesteld en hebt niet het recht je advocaat te spreken of aanwezig te hebben bij een eventueel verhoor. Indien je anoniem blijft mag je wel in verzekering worden gesteld en heb je wel het recht je advocaat te spreken.

Belediging (art. 261 lid 1 Sr)
Hij die opzettelijk iemands eer of goede naam aanrandt, door telastlegging van een bepaald feit, met het kennelijke doel om daaraan ruchtbaarheid te geven, wordt, als schuldig aan smaad, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie.
Als je wordt aangehouden op grond van dit artikel kan je, indien je je identificeert of je identiteit achterhaald wordt, maximaal 6 uur worden vastgehouden. Je kan niet in verzekering worden gesteld en hebt niet het recht je advocaat te spreken of aanwezig te hebben bij een eventueel verhoor. Indien je anoniem blijft mag je wel in verzekering worden gesteld en heb je wel het recht je advocaat te spreken.

Bedreiging (art. 284 lid 1 en verder)

Met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden of geldboete van de derde categorie wordt gestraft:

- hij die een ander door geweld of enige andere feitelijkheid of door bedreiging met geweld of enige andere feitelijkheid, gericht hetzij tegen die ander hetzij tegen derden, wederrechtelijk dwingt iets te doen, niet te doen of te dulden; Kan ook in groepsverband, art. 285. Voor bedreiging bestaat de mogelijkheid van een inverzekeringstelling.

Als je wordt aangehouden op grond van dit artikel kan je, ongeacht of je wel of niet geïdentificeerd bent, in verzekering worden gesteld. Je hebt het recht je advocaat te spreken voor je eerste verhoor en bij inverzekeringstelling.

Mishandeling (art. 300 lid 1 Sr en verder)

Mishandeling wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van de vierde categorie.

Artikel 300 kent nog een aantal andere leden, die zien op verzwarende omstandigheden (lichamelijk letstel, dood).

Als je wordt aangehouden op grond van dit artikel kan je, ongeacht of je wel of niet geïdentificeerd bent, in verzekering worden gesteld. Je hebt het recht je advocaat te spreken voor je eerste verhoor en bij inverzekeringstelling.

Vernieling (art. 350 Sr)

Hij die opzettelijk en wederrechtelijk enig goed dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort, vernielt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie.

Als je wordt aangehouden op grond van dit artikel kan je, ongeacht of je wel of niet geïdentificeerd bent, in verzekering worden gesteld. Je hebt het recht je advocaat te spreken voor je eerste verhoor en bij inverzekeringstelling.

foto: Hansfoto

Amsterdam, Reclaim The Streets - april 2008

Overtredingen
In het geval van arrestatie op grond van een overtreding is inverzekeringstelling niet mogelijk. Je kan maximaal 12 uur worden vastgehouden. Het kan echter gebeuren dat je als je anoniem blijft aan de vreemdelingenpolitie wordt overgedragen. Let op, de uren tussen 00.00 uur 's nachts en 09.00 uur 's ochtends worden niet meegerekend.

Identificatieplicht (art. 447e Sr)
Hij die niet voldoet aan de verplichting om een identiteitsbewijs ter inzage aan te bieden, hem opgelegd bij artikel 2 van de Wet op de identificatieplicht, wordt gestraft met geldboete van de tweede categorie.
Als je op grond van dit artikel wordt aangehouden kan je 6 uur worden vastgehouden. Als je niet geïdentificeerd bent kunnen hier nogmaals 6 uur bijkomen. Na die 12 uur zou je vrij moeten komen. Het kan echter gebeuren dat je, vooral als je op basis van dit artikel wordt gearresteerd, aan de vreemdelingenpolitie wordt overgedragen.

Betreden van verboden terrein (art. 461 Sr)
Hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, zich op eens anders grond waarvan de toegang op een voor hem blijkbare wijze door de rechthebbende is verboden, bevindt of daar vee laat lopen, wordt gestraft met geldboete van de eerste categorie.
Als je op grond van dit artikel wordt aangehouden kan je 6 uur worden vastgehouden. Als je niet geïdentificeerd wordt kunnen hier nogmaals 6 uur bijkomen.

Plakverbod (geregeld in de Algemeen Plaatselijke Verordening (APV, in Amsterdam bijvoorbeeld in artikel 8.3)

Overtreding wordt gestraft met hechtenis van maximaal drie maanden of een geldboete van de tweede categorie.

Als je op grond van dit artikel wordt aangehouden kan je 6 uur worden vastgehouden. Als je niet geïdentificeerd wordt kunnen hier nogmaals 6 uur bijkomen.

Transactievoorstel/strafrechtelijke schikking

De Officier van Justitie (OvJ) mag je een transactievoorstel doen, waarbij je zogenaamd je vervolging afkoopt en je niet voor de rechter hoeft te verschijnen. Accepteer dit nooit, want je zult hoe dan ook een aantekening krijgen in je 'juridisch uittreksel' (je strafblad) en je gaat akkoord met de consequenties. Op de achterkant van het formulier staat precies wat de consequenties zijn van wel of niet betalen. Onderteken dit formulier NOOIT en overleg eerst met anderen; je advocaat of de arrestantengroep. Als je niet betaalt krijg je vanzelf een dagvaarding thuisgestuurd.

Strafbeschikking (Wet OM-afdoening)

Dit is iets anders dan een transactievoorstel, hierbij is het mogelijk al mensen te straffen zonder dat er een rechter aan te pas is gekomen. In de strafbeschikking wordt verklaard dat je schuldig bent aan het plegen van een strafbaar feit. Deze strafbeschikking kan bestaan uit verschillende straffen of maatregelen: bijvoorbeeld een geldboete, een taakstraf, gedragsaanwijzing zoals een gebiedsverbod. Zowel de Officier van justitie als de politie en buitengewoon opsporingsambtenaar van één van de vier (Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht) grote steden mogen een strafbeschikking opleggen. Als je het niet mee eens bent met de strafbeschikking moet je zelf binnen 2 weken na ontvangst verzet instelling bij de officier van justitie. Je hoeft dan nog niet te betalen, een taakstraf uit te voeren et cetera. Als je binnen deze termijn geen verzet instelt komt vast te

foto: AFA Den Haag

Den Haag, Anti-Pegida demonstratie in de Torenstraat - november 2016

staan dat je je schuldig hebt gemaakt aan een strafbaar feit. Ook voor de strafbeschikking geldt: onderteken niets en overleg eerst met anderen wat je zou kunnen en willen doen.

Supersnelrecht

Supersnelrecht is een samenwerking tussen Openbaar Ministerie (OM) en de Rechtspraak waarbij een verdachte binnen drie tot zes dagen voor de rechter staat. Vervolgens kan hij zijn eventuele straf direct uitzitten. Zo worden strafzaken zo snel mogelijk afgehandeld. De Rechtspraak faciliteert hiermee de uitvoering van het lik-op-stukbeleid van het OM. Er is niet alleen supersnelrecht met Oud en Nieuw. De meeste rechtbanken in de Randstad houden het hele jaar door supersnelrechtzittingen. Bijvoorbeeld rondom grote evenementen zoals Koningsdag of voetbalwedstrijden. Het is een effectief middel om lik-op-stukbeleid uit te voeren, zolang de zaken er geschikt voor zijn. Je blijft recht op een advocaat houden die ook het volledige dossier moet kunnen inzien.

DE VOETBALWET ALS GEREEDSCHAP TEGEN ACTIVISTEN

We zien het wel vaker, wetten die onder bepaalde voorwendselen worden doorgedrukt en vervolgens voor andere doeleinden worden gebruikt. Zo ook de ‘ Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast ’, beter bekend als de ‘ Voetbalwet’ , die in 2010 werd ingevoerd. De wet zou gerelateerd geweld moeten voorkomen door voetbal hooligans gebiedsverboden en een meldplicht op te leggen. In 2010 werd al vermoed dat deze wet niet alleen tegen voetbal hooligans zou worden ingezet.

Nadat Mitch Henriquez in 2015 overleed door hevig politiegeweld in Den Haag ontstonden er protesten die uitliepen in een opstand tegen de politie in de Haagse Schilderswijk. Vier nachten kwamen buurtbewoners in opstand tegen de politie, en tegen racistisch politiegeweld dat de wijk al jaren teisterde. Ook lokale antifascisten en anarchisten die al twee jaar voor de moord op Mitch bezig waren met een campagne tegen politiegeweld waren betrokken bij de protesten. De politie en burgemeester probeerden dan ook later de schuld van de opstand in hun schoenen te schuiven. Dit zou overigens de protesten en de opstand te kort doen. Natuurlijk waren er anarchisten en antifascisten bij betrokken maar het was voornamelijk de buurt en jongeren die elke dag doelwit zijn van de politie die in opstand kwamen.

Lokale anarchisten waren al langer een doorn in het oog van de lokale bestuurders en politie in Den Haag. Hierom maakte de politie een dossier aan met het kenmerk CTER, Contra Terrorisme, Extremisme en Radicalisering. CTER is een samenwerking van allerlei repressieve organen. Denk aan de burgemeester, de politie, inlichtingendiensten maar ook de belastingdienst, jeugdzorg etc.

Door een bepaalde groep mensen te bestempelen als een gevaar en het aanmaken van een CTER dossier wordt deze groep besproken bij lokale CTER overleggen. In eerste instantie is dat vooral het in kaart brengen van groepen of individuen door middel van informatievergaring. Daarna word er binnen dit overleg tot een aanpak besloten. Dit kan van alles zijn. Van het irritant volgen van personen tot het vervolgen wegens criminele organisatie. Wat ook een aanpak kan zijn is het gebruik van de Voetbalwet om zo een gebiedsverbod of meldingsplicht af te dwingen. Zo probeerde de burgemeester samen met het Openbaar Ministerie dit ook bij enkele lokale anarchisten in Den Haag. Vijf anarchisten kregen een brief met het voornemen een gebiedsverbod opgelegd te krijgen voor drie maanden voor de Schilderswijk. Het gebiedsverbod werd onderbouwd met allerlei vage aannames en onduidelijke bronnen.

Juridisch kader

Een gebiedsverbod op basis van de Voetbalwet kan worden opgelegd door de burgemeester. Het is dus een bestuurlijke maatregel uit de Gemeentewet, (artikel 172a). Bij bestuurlijke maatregelen krijg je altijd de gelegenheid om een zienswijze in te dienen. Hier moet de burgemeester eerst naar kijken voordat hij de maatregelen definitief invoert. Wordt de maatregel alsnog opgelegd dan kan je naar de bestuursrechter stappen om dit door de rechtbank te laten toetsen. Als de maatregel wordt toegekend is deze makkelijk door de burgemeester te verlengen tot een jaar.

In de zaak van de Haagse anarchisten waren de aangevoerde redenen voor het gebiedsverbod een samenraapsels van delen van strafdossiers, veroordelingen, mutaties van de politie en informatie van de inlichtingendiensten. Hierbij werden er dingen aangehaald die totaal niet relevant zijn voor het opleggen van een gebiedsverbod in de Schilderswijk.

In de brief wordt gesteld dat de anarchisten voor ‘structurele overlast’ zorgen. De overlast zou bestaan uit o.a. het houden van niet aangemelde

demonstraties, het verstoren van de openbare orde en het verstoren van demonstraties. In de brieven staan opsommingen van 'feiten' waar men mee in verband wordt gebracht of voor is aangehouden. Deze 'feiten' lopen per persoon uiteen van kraken en het houden van niet aangemelde demonstraties, tot het plakken van posters en het vernielen van gevangenishekken. Wat de anarchisten gemeen hebben is dat zij allen actief zijn in de strijd tegen institutioneel racisme, etnisch profileren, en de racistische Haagse politie in het bijzonder, en dat zij afgelopen 27 juni preventief gearresteerd werden in de Schilderswijk na afloop van een herdenkingsdemonstratie voor de door de politie vermoorde Mitch Henriquez.

In de brief wordt verder gesteld dat er gedurende de vierdaagse opstand in de Schilderswijk van afgelopen zomer na de politiemoord op Mitch Henriquez 'diverse aan de Anti-Fascistische Actie (AFA) gelieerde mensen aanwezig waren' en dat zij 'een opruiende en een katalyserende rol hadden in de escalatie van de demonstratie naar de rellen'. Ook stelt men dat 'de aan AFA gelieerde personen meerdere malen de openbare orde hebben verstoord in de Schilderswijk'.

De vraag bij al deze dingen is of ze deze speculaties hard kunnen maken in een juridische context. Daarom heeft de advocaat van de anarchisten in de zienswijze gevraagd om alle bronnen van deze aannames en speculaties. Hierbij werd gevraagd of de informatie van de AIVD kwam of van de MIVD, de politie of het Openbaar Ministerie. Zo werd er een enorme lijst van mogelijke bronnen opgesteld door de advocaat.

Op deze zienswijze hoorden de anarchisten maanden lang niets terug. Pas na de verstreken termijn van het gebiedsverbod zelf kwam er een kort antwoord van de burgemeester dat hij ditmaal afzag van het ge

biedsverbod. Wel dreigde hij het op te leggen als anarchisten actief bleven in de strijd tegen politiegeweld.

Door het opvragen van bronnen van de gestelde feiten in de brief komt de burgemeester in een lastige situatie. Zeker als deze brief grotendeels op speculatie is gebaseerd. Komt de informatie bijvoorbeeld van de inlichtingendiensten dan moeten zij daar iets van blootgeven. Iets wat ze liever niet doen.

‘Soms krijg je automatisch rechtsbijstand van een advocaat, soms moet je deze zelf aanvragen’.

RECHTSBIJSTAND VAN EEN ADVOCAAT

Een advocaat kost geld. Omdat in principe iedereen recht heeft op bijstand van een advocaat kunnen mensen met een laag inkomen daarom procederen op toevoeging. Dit betekent dat je zelf een eenmalige bijdrage betaalt aan de advocaat en dat de rest van zijn of haar kosten wordt gesubsidieerd door de Staat. De Raad voor Rechtsbijstand bepaalt of je recht hebt op een toevoeging en stelt vervolgens aan de hand van je inkomen en vermogen die eigen bijdrage vast. Deze bedraagt op dit moment minimaal €196 euro voor civiele zaken. In strafzaken is het bedrag iets lager; dit is €143. In civiele zaken krijg je €50 korting als je doorverwezen wordt door het juridisch loket.

Aanvraag

Voor het aanvragen van een toevoeging heeft de advocaat een kopie van je paspoort/legitimatiebewijs en je sofi-nummer (BSN-nummer)/ Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) adres, voor zover dat niet in je paspoort vermeld staat, nodig.
De advocaat dient de aanvraag in bij de Raad voor Rechtsbijstand. De Raad controleert vervolgens je gegevens en stelt aan de hand daarvan je financiële situatie vast. Op basis hiervan wordt de hoogte van je eigen bijdrage bepaald. Vervolgens, als de toevoeging wordt verleend, wordt deze naar de advocaat gezonden. De eigen bijdrage staat vermeld op de toevoeging en de advocaat zal je vervolgens een rekening sturen (in hoeverre dit gebeurt, hangt ook af van wat je daarover, zo mogelijk vooraf, met je advocaat afspreekt.

Als je niet staat ingeschreven op een adres in Nederland wordt het iets lastiger om een toevoeging te krijgen. Je moet dan een speciaal formulier invullen, de 'Opgave Inkomen en Vermogen' en er

Raad voor Rechtsbijstand: www.rvr.org

wordt van je verlangd dat je allerlei belastinginformatie uit het land waar je staat ingeschreven meestuurt. Tenminste, als je invult dat je belastingaangifte doet. Op het moment dat je bijvoorbeeld claimt te leven van wat je vindt of dat je ouders je geld sturen zal de Raad voor Rechtsbijstand vaak niet om aanvullende (belasting)informatie vragen.

Peiljaar

De eigen bijdrage wordt vastgesteld op basis van de gegevens van het peiljaar. In het aanvraagjaar 2008 was het peiljaar 2006, in 2009 is het peiljaar 2007, etc. Het kan zo zijn dat je een aantal jaar geleden een andere financiële positie had dan nu en dat je wilt dat de eigen bijdrage wordt vastgesteld aan de hand van je huidige situatie. Je moet dan een peiljaarverlegging aanvragen.

Een advocaat inhuren of automatische toevoeging

Soms krijg je automatisch rechtsbijstand van een advocaat, soms moet je deze zelf aanvragen. Als je bijvoorbeeld in een civiele procedure, bijvoorbeeld een kort geding, wordt gedagvaard, als je een executiegeschil opstart of als je voordat je een pandje kraakt een advocaat om bijstand hebt verzocht, moet je zelf (via de advocaat) rechtsbijstand aanvragen. Ook als je wordt gearresteerd en niet na voorgeleiding bij de rechter-commissaris in bewaring wordt gesteld, maar wel gedagvaard wordt, dien je zelf een aanvraag te doen. Vuistregel is dus grofweg: Als je vast zit wordt het geregeld voor strafzaken en vreemdelingenrecht, in alle andere gevallen moet je het zelf regelen. In deze laatste gevallen zal de Raad in eerste instantie altijd een eigen bijdrage vaststellen. Om hier onderuit te komen zal je bezwaar moeten maken. Let op! Tot medio 2009 was het zo dat in strafrechtelijke zaken de laagste inkomensgroep geen eigen bijdrage hoefde te betalen. Dit is veranderd. Ook als de Staat jou dagvaardt in een strafrechtelijke procedure wordt nu een eigen bijdrage gevraagd.

Als je na voorgeleiding bij de rechter-commissaris strafrechtelijk in bewaring wordt gesteld of wanneer je ervan verdacht wordt

onrechtmatig in Nederland te verblijven en in vreemdelingenbewaring wordt gesteld, krijg je automatisch een advocaat. Dit kan een piketadvocaat of een voorkeursadvocaat zijn. Wanneer je op deze manier wordt toegevoegd hoef je nooit een eigen bijdrage te betalen.

Griffierecht

In sommige zaken dient alleen de eisende partij griffierecht ('administratiekosten') te betalen, in andere gevallen moeten beide partijen voor aanvang van de zaak griffierecht betalen. Achteraf kan de verliezende partij dan worden veroordeeld tot het terugbetalen van het griffierecht aan de partij die in het gelijk is gesteld. De hoogte van het griffierecht is afhankelijk van de aard van de partij (rechtspersoon of natuurlijk persoon) en het type zaak. Voor individuen bedraagt het griffierecht in kort geding zaken € 221,-. Het bedrag kan tot maximaal € 78,- verlaagd worden als je een laag inkomen hebt. Je moet dan eerst een inkomensverklaring aanvragen bij de Raad voor Rechtsbijstand en deze vervolgens doorsturen naar de rechtbank.
https://www.rechtspraak.nl/Naar-de-rechter/Kantonrechter/Kosten/Pages/Griffierechten.aspx

Meerdere verdachten in één zaak

Als meerdere mensen voor dezelfde zaak een toevoeging aanvragen hoeft maar één persoon de volledige eigen bijdrage te betalen. De overige mensen krijgen een vermindering van 50%.

Kantonrechtszaken

De Raad voor Rechtsbijstand claimt ook te kunnen bepalen wat het belang is van een bepaalde zaak en of je daarom überhaupt bijstand van een advocaat nodig hebt. In de praktijk komt het er op neer dat je voor zaken die bij de kantonrechter dienen heel moeilijk of eigenlijk geen toevoeging kan krijgen. Dit zijn bijvoorbeeld procedures over overtredingen zoals het niet geven van je ID en het betreden van verboden terrein.

Raad voor Rechtsbijstand: www.rvr.org

KLACHTENPROCEDURES

Er zijn verschillende situaties waarin je kunt overwegen om een klacht in te dienen. Bijvoorbeeld over het gebruik van geweld, als je (veganistisch) eten of schone kleren geweigerd wordt, of als je vervelend behandeld bent op het bureau of in de P.I. Klachten dien je in bij de politie zelf. Het is goed om ook altijd een kopie naar de Nationale Ombudsman en de burgemeester van de plaats waar het gebeurd is te sturen. Bedenk van te voren wat je wilt bereiken met het indienen van je klacht, want het kan zijn dat je wordt uitgenodigd voor een gesprek en/of toelichting. Uitspraken van de Nationale Ombudsman zijn niet bindend. Het kost je echter ook niets om een klacht in te dienen, en het aantal ingediende klachten wordt wel meegenomen in de statistieken over de politie. Misdragingen hoeft niemand toe te staan, en hoe meer mensen er iets van zeggen, hoe minder normaal het wordt en hoe groter de kans dat er iets aan gedaan wordt. Zo is er hierdoor in Amsterdam-Amstelland een onafhankelijke Commissie ingesteld die de klachten wat serieuzer op is gaan pakken. Bedenk wel dat je alleen kunt klagen over gedragingen die ook volgens de regels van de politie zelf niet mogen. Ookal kun je alleen klagen over incidenten, maken genoeg klachten het soms mogelijk maken om in de cijfers ook het laakbaar systematisch aspect van bepaalde gedragingen zichtbaar te maken, en is het dus niet zinloos.

Klachten over het handelen van de politie

Je kunt een klacht indienen als je bijvoorbeeld vindt dat je onjuist behandeld bent, je te lang hebt moeten wachten op een brief, de politie misbruik heeft gemaakt van zijn bevoegdheden of onzorgvuldig te werk is gegaan. Tegen een boete kun je geen klacht indienen. Ook bij meer ernstige gedragingen is een klacht niet het juiste middel, zie dan hieronder voor aangifte.

Iedere regio kent een verschillende regeling voor het indienen van klachten over de politie. Politiekorpsen zijn verplicht een folder te hebben over de geldende regeling, het is dus handig voordat je je klacht indient om deze op te vragen. Zo weet je precies wat je te wachten staat, wat je van de politie kunt verwachten, je de politie op haar eigen regels kunt wijzen en waar je rekening mee kunt houden.
Meestal moet je je klacht indienen bij de chef van de regionale eenheid waarover je klacht gaat. Maar soms kan het ook bij de hoofdcommissaris, de burgemeester of de klachtencoördinator van de politie van het desbetreffende politiekorps. Dit kan via een digitaal klachtenformulier, schriftelijk of mondeling. Zorg ervoor dat je je naam en adres, telefoonnummer en/of e-mailadres, datum, de plaats waar het gebeurde en een duidelijke beschrijving van hetgeen waar je je klacht tegen indient vermeldt in je klacht.

Vaak zal de politie je vervolgens uitnodigen voor een gesprek met de klachtcoördinator. Je bent niet verplicht om op deze uitnodiging in te gaan. Ben je na dit gesprek niet tevreden, dan start de chef van deze politie-eenheid een onderzoek of wordt er een klachtbemiddelaar aangewezen die onderzoekt of er een oplossing gevonden kan worden voor het geschil. Indien dit niet het geval is wordt de klacht doorgestuurd naar de Commissie voor Politieklachten, een commissie die geacht wordt onafhankelijk van de politie te opereren. De klacht wordt dan onderzocht door de burgemeester, die vervolgens verslag uitbrengt aan de korpschef. Deze neemt eventuele vervolgmaatregelen.

De klachtenprocedures bij politie en de Commissie voor Politieklachten worden geregeld in een eigen klachtenregeling. Als je anoniem een klacht indient wordt deze lang niet altijd behandeld. In de klachtenregeling van het politiekorps Amsterdam-Amstelland bijvoorbeeld wordt vermeld dat anoniem klagen in bijzondere gevallen mogelijk is. In de uitvoeringsregeling klachtbehandeling van de politie staat echter wel dat het ook mogelijk is een adres van een gemachtigde op te geven. Of de klacht ontvankelijk is wordt beoordeeld door de Commissie. De criteria die hierbij gehanteerd worden staan niet vermeld in de klachtenregeling. Je kunt echter aannemen dat deze min of meer zullen aansluiten bij de criteria die de Nationale Ombudsman hanteert (zie hierna).

Aangifte doen tegen de politie.

Wanneer de politie een strafbaar feit jegens jou heeft begaan is het doen van aangifte een beter middel. Het grote verschil met een klacht is dat er bij aangifte rechtsgevolgen komen kijken, wat het een dwingender middel maakt dan de klacht.
Er is sprake van een strafbaar feit wanneer de politie een wetsartikel overtreedt. Je kunt hierbij denken aan schending van het huisrecht, diefstal van spullen die je tijdelijk aan hen moest afgeven of je fouillering, geweldsmisbruik, aanranding of iemand (langer dan toegestaan) van zijn vrijheid beroven. Ook als getuige kun je aangifte doen van strafbare feiten, hier worden echter zonder aangifte van de direct betrokkene minder gevolgen aan verbonden. Aangifte kun je doen bij de lokale politie in de regio waar het voorval heeft plaatsgevonden. Dit kan zowel mondeling als schriftelijk. Het is helaas niet mogelijk om anoniem aangifte te doen, je kunt wel een briefadres gebruiken in plaats van je eigen adres, maar je zal toch je aangifte van je naam moeten voorzien. Vervolgens wordt er door de politie van je aangifte proces-verbaal opgemaakt en een onderzoek gestart of ze gaan vervolgen. Wanneer ze dit niet doen en je bent het daar niet mee eens kun je op grond van art. 12 Sv. hiertegen een klacht indienen bij

het gerechtshof en om vervolging vragen. Wanneer de politie weigert je aangifte op te nemen kun je hierover klagen bij de korpschef of de officier van justitie. De officier van justitie kan eisen dat je aangifte wordt opgenomen of het zelf doen. Als deze het ook weigert kun je hierover schriftelijk een klacht indienen bij het gerechtshof. Deze kan afdwingen dat je aangifte opgenomen wordt.

Nationale Ombudsman

Als een klacht niet naar tevredenheid is afgehandeld door de Commissie voor Politieklachten, of je het niet eens bent met het onderzoek naar je klacht of aangifte kan je een klacht indienen bij de Nationale Ombudsman. Ook kunnen bijvoorbeeld klachten over behandeling in een huis van bewaring of de P.I. bij hem worden ingediend. De ingediende klacht moet volgens de wet de personalia van de klager vermelden en de Ombudsman kan besluiten een verzoekschrift dat niet aan die eis voldoet niet te behandelen. Met andere woorden, een anoniem verzoekschrift hoeft niet te worden behandeld. Navraag bij de Nationale Ombudsman leert dat alleen in zeer bijzondere omstandigheden anoniem geklaagd kan worden, namelijk als de klager voor strafvervolging te vrezen heeft. De naam en het adres van de klager dienen in zo'n geval nog steeds wel bekend gemaakt te worden aan de Nationale Ombudsman, maar deze verplicht zich die gegevens niet door te geven aan het bestuursorgaan waarover geklaagd wordt.

Meer informatie zie:
www.nationaleombudsman.nl

Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Wie in eigen land uitgeprocedeerd is kan in voorkomende gevallen, als er sprake is van schending van een recht volgens het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, naar art. 34 EVRM, een klacht indienen bij het EHRM. De einduitspraak van dit Hof is bindend voor alle landen die hierbij aangesloten zijn. Anonieme verzoekschriften worden volgens de regels van het Europees Hof niet behandeld.

Voor meer informatie zie:
www.europa-nu.nl

Enkele praktische aanwijzingen

Waar je in ieder geval om moet denken om een zorgvuldige klacht te kunnen neerleggen bij de politie is het volgende:

- Leg zo goed mogelijk vast wat er gebeurd is: wie, wanneer, wat, waar en hoe; wie kunnen getuigen; zijn er foto- of filmbeelden van het gebeurde; noteer signalementen (wacht met het maken van zo'n eerste verslagje niet te lang, bepaalde essentiële dingen kun je al snel vergeten zijn);
- probeer ter plekke al de agent of een leidinggevende aan te spreken; vraag naar naam, nummer, rayon/bureau;
- maak foto's van zichtbaar lichamelijk letsel;
- zorg voor een doktersverklaring van lichamelijk letsel;
- stel je klacht zo precies mogelijk op (maak altijd kopieën!); voeg kopieën van getuigenverklaringen, doktersverklaringen, foto's enzovoort bij;
- voorzie de klacht van je naam, (post)adres en eventueel telefoonnummer; of laat de klacht —zeker als je anoniem wenst te blijven —door een gemachtigde indienen die bereikbaar is;

- dien je klacht in bij de burgemeester van de plaats waar het allemaal gebeurd is, of de(korpschef van) politie, t.a.v. de klachtencoördinator;
- Wees in het opstellen van je klachtenbrief duidelijk en vermeld puntsgewijs waarover je wilt klagen met een korte uitleg. Wees hierin zakelijk en ga niet al je frustraties op papier uiten, anders wordt je niet echt serieus genomen. Vermeld ook in de brief duidelijk of je gebruik wilt maken van een bemiddelingsgesprek of niet;
- stuur een kopie van je klacht naar de Nationale Ombudsman, die zal deze klacht nog niet in behandeling nemen, maar als de politie er te lang mee wacht kan de ombudsman besluiten de klacht wel al te gaan behandelen;
- soms is het zinvol om in de gemeenteraad vragen over politie optreden te laten stellen, daarbij is een duidelijk geformuleerde klacht belangrijk.

SCHADEVERGOEDING

Schadevergoeding na voorlopige hechtenis

In een aantal gevallen kun je binnen drie maanden na beëindiging van je strafzaak de strafrechter en/of de civiele rechter verzoeken om schadevergoeding wegens onterechte vrijheidsbeneming. Schadevergoeding na voorlopige hechtenis is echter alleen mogelijk als je in verzekering bent gesteld. In het strafrecht wordt dit verzoek gebaseerd op artikel 89 Sv, in het civiel recht op basis van artikel 6:162 BW (onrechtmatige overheidsdaad). De rechter kan een schadevergoeding toekennen op gronden van billijkheid met betrekking tot de achteraf onterecht gebleken inverzekeringstelling en voorlopige hechtenis (€ 80 per dag in een huis van bewaring en € 105 per dag in het politiebureau dan wel huis van bewaring met beperkingen). Ook kan worden gevraagd om schadevergoeding voor de schade die iemand heeft geleden als gevolg van klinische observatie of vrijheidsbeneming in het buitenland wegens een uitleveringsverzoek van de Nederlandse staat.

In welke gevallen kan het verzoek bij de strafrechter worden ingediend?

Het verzoek kan ten eerste worden ingediend als je bent vrijgesproken of ontslagen van alle rechtsvervolging (ook bij politie- of OM-sepot). Schadevergoeding kan dus niet gevorderd worden als de opgelegde straf korter is dan de periode die in hechtenis is doorgebracht. Ten tweede kan een vergoeding worden gevraagd als je bent veroordeeld voor een strafbaar feit waarvoor geen voorlopige hechtenis is toegestaan.

Je moet je verzoek tot schadevergoeding persoonlijk indienen en ondertekenen. Je kunt het verzoek ook door je advocaat laten ondertekenen, maar je moet dan wel in de raadkamer verklaren dat je een verzoek tot schadevergoeding wenst te doen. Als NN-er kan je dus in principe ook zo'n verzoek indienen (wat na de arrestaties tijdens de Eurotop in 1997 in Amsterdam bijvoorbeeld massaal is gebeurd), maar de raadkamer accepteert zo'n anoniem verzoek lang niet altijd.

Verzoek tot schadevergoeding bij de civiele rechter

Bij de civiele rechter kan alleen schadevergoeding worden gevorderd als je detentie onrechtmatig was en uit het strafdossier kan worden geconcludeerd dat je onschuldig bent. Van onrechtmatigheid is sprake als de detentie onwettig was of daardoor fundamentele beginselen zijn geschonden.

Een verzoek tot schadevergoeding op grond van artikel 6:162 BW kan niet anoniem worden ingediend, omdat je de staat moet dagvaarden en een dagvaarding niet anoniem kan worden uitgebracht.

Schadevergoeding vragen: gewoon doen, niet alleen voor jezelf

Schadevergoeding wordt vaak vergeten, omdat mensen blij zijn met het feit dat de zaak is afgehandeld en ze weer vrij zijn. Toch is het goed om het standaard te doen, als je niet vraagt, krijg je sowieso niets dus het kan geen kwaad omdat je al gezeten hebt via je advocaat een schadevergoeding te vragen. En als je dan een leuk bedrag krijgt is het ook goed dit niet alleen in eigen zak te steken, maar ook groepen en acties te steunen.

‘Blijf je weigeren en wordt er geen ID-informatie bij je fouillering gevonden, dan mag de politie je 6 uur langer vast houden ter identificatie’.

IDENTIFICATIEPLICHT

Zoals bekend is per 1 januari 2005 de Wet Uitgebreide Identificatieplicht van kracht.

In het kort vind je hieronder de mogelijke gevolgen van de ID-plicht als je je ID-bewijs niet bij je hebt en/of je weigert deze te tonen. Je kunt ook na de invoering van deze wet nog steeds anoniem (NN) zijn en blijven. De politie heeft geen extra mogelijkheden om je identiteit te achterhalen.

De juridische gevolgen van het niet tonen van je ID-bewijs op verzoek van de politie:

- Het niet (willen) tonen van je ID is een overtreding, hiervoor mag je dus niet in verzekering worden gesteld;
- Bij aanhouding op heterdaad van een overtreding word je meegenomen naar het bureau en mag je 6 uur worden vastgehouden;
- Blijf je weigeren je te identificeren en wordt er geen ID-informatie bij je fouillering gevonden, dan mag de politie je 6 uur langer vasthouden ter identificatie. Dan mogen onder andere ook je foto's, lichaamsmaten en vingerafdrukken worden afgenomen;
- Is binnen deze 6 + 6 uur niets gevonden, dan moet de politie je laten gaan en kun je op je vingerafdrukken een dagvaarding meekrijgen, voor het niet willen tonen van je ID-bewijs;
- Als je ID wel bekend wordt, bijvoorbeeld omdat je vingerafdrukken een match geven of omdat de buurtagent jou 'ambtshalve' herkent, krijg je een strafbeschikking thuisgestuurd. Tegen deze beschikking kan je bezwaar indienen. Dit is aan te raden om te doen. Je moet dan een verzetschrift sturen aan de officier van justitie. Zij of hij bekijkt vervolgens of de strafbeschikking wordt gehandhaafd, veranderd of ingetrokken.

> Je zaak wordt dan eventueel voor de rechter gebracht. Het hoe en wat precies staat op de achterkant van de beschikking.

Extra:
In de praktijk komt het vaak er op neer dat als je identiteit bekend wordt, je dan alsnog word vrijgelaten, maar de dienstdoende agenten denken soms dat ze je kunnen vasthouden totdat er ook werkelijk een ID langsgebracht is. Hoewel hierover zover bekend geen rechtszaak gevoerd is, kun je in ieder geval redelijkerwijs stellen dat een vingerafdruk-match voldoende moet zijn en dat ze desnoods de match zelf kunnen formaliseren door jou ambtshalve te herkennen op basis van die match (wat in principe wel voldoende is om vrijgelaten te worden zonder alsnog een ID aan te laten komen).

Houd er rekening mee dat als je blijft weigeren je identiteit af te geven, je in vreemdelingenbewaring kunt worden geplaatst ook al is door de rechter al bepaald dat dit niet mag (Schijnheilig-arrest), zie daarvoor de tekst over vreemdelingenbewaring. Er staat een maximale boete van 3900 euro op het niet tonen van je ID-bewijs, maar dit is standaard voor meer overtredingen. Ook voor bijvoorbeeld het wildplakken krijg je in eerste instantie nooit de maximum straf. Op het moment van schrijven bedraagt de standaard boete voor het niet tonen van een geldig identiteitsbewijs voor ieder persoon boven de zestien jaar 90 euro. Als je uiteindelijk niet betaalt zou je de boete ook uit kunnen zitten, als via de gerechtsdeurwaarder niets bij je te halen valt (Houd er dan wel rekening mee dat na een rechtszaak en verdere weigering de te betalen boete veel hoger kan uitvallen!).
Je hebt als verdachte in Nederland zwijgrecht (art. 29 lid 1 Sv.), dat betekent dat je niet hoeft mee te werken aan je eigen veroordeling, ook

al zal de politie anders beweren en zeggen dat je moet verklaren. Vaak wordt je in combinatie met andere 'strafbare feiten' opgepakt. Als je anoniem blijft heeft justitie de mogelijkheid je in verzekering te stellen, door gebruik te maken van het zogenaamde 'landlopers-artikel' (Art. 67, lid 2 Sv). Veelal blijf je niet de hele inverzekeringsstellingsperiode vast zitten en wordt dit meer als chantagemiddel gebruikt om mensen toch hun identiteit te laten geven, net als met vreemdelingenbewaring.

DNA

Per 1 februari 2005 is de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden in werking getreden. Iedereen die al dan niet onherroepelijk is veroordeeld voor een misdrijf waarop voorlopige hechtenis is toegestaan en waar een maximale gevangenisstraf van 4 jaar of hoger voor staat, zal door de officier van justitie worden verplicht tot het afstaan van DNA-materiaal. Dat betekent dus ook dat je DNA moet afstaan, terwijl je zaak in hoger beroep nog moet worden behandeld. Als je niet bent veroordeeld tot gevangenisstraf, maar tot een taakstraf, kan je tevens verplicht worden tot het afstaan van je DNA. Ook geldt deze wet voor zowel meerder– als minderjarigen.
Het hier verder volgend verhaal kan zo af en toe heel ingewikkeld en juridisch aandoen, met een flink lijstje van redenen en mogelijkheden waarop een bezwaar tegen DNA-afname gegrond zou kunnen worden verklaard. Lees het rustig door, probeer te onthouden waaraan de politie zich moet houden tijdens de DNA-afname. Als je een oproep krijgt neem dan contact op met de je advocaat of eventueel de arrestantengroep, om alles nog eens rustig door te spreken. Die kunnen je dan met raad en daad bijstaan. Het belangrijkste om te weten is dat je in ieder geval bij een DNA-afname geen papieren ondertekent, waardoor je afstand doet van je recht op bezwaar!

De afnameprocedure:
DNA-materiaal wordt verkregen uit wangslijmvlies. Dit moet worden afgenomen door een arts of verpleegkundige of als je er mee instemt een ander daartoe bevoegd persoon. Dit moet ook duidelijk gemaakt worden aan diegene van wie DNA afgenomen wordt; dat een ander persoon dan arts of verpleegkundige hiertoe ook bevoegd kan zijn.
In de praktijk vindt de afname bijna altijd plaats door een bevoegd agent, de politie wijst je zelden tot nooit op de mogelijkheid dat je mag verzoeken om een arts of verpleegkundige en/of ze slaan regelmatig jouw verzoek in de wind.

Vervolgens wordt het DNA-materiaal door het Nederlands Forensisch Instituut bepaald en verwerkt tot een DNA-profiel. Dit profiel wordt opgeslagen in een databank.

Binnen 14 dagen na afname van het materiaal kan je bezwaar indienen bij de rechtbank die in eerste aanleg vonnis heeft gewezen in je zaak, dus waar je je rechtszaak hebt gehad op basis waarvan er nu deze eis tot DNA-afname ligt. Zolang er niet beslist is over je ingediende bezwaar mag het DNA-materiaal niet worden bepaald en verwerkt tot een DNA-profiel. Wanneer het bezwaarschrift gegrond wordt verklaard, moet het afgenomen materiaal zo spoedig mogelijk worden vernietigd.
DNA-afname kan zowel gebeuren als je nog vastzit, als op het moment dat je al lang weer buiten staat. Bij het laatste krijg je thuis bericht dat je je moet melden op het politiebureau.

Het is niet strafbaar om aan een oproep om je te komen melden geen gehoor te geven. Als je een eerste brief hebt gehad staat daar een tijdstip op wanneer je je moet melden, doe je dat niet krijg je een volgende brief met 'een nieuwe kans' en daarna wordt er een aanhoudingsbevel uitgevaardigd, wordt je op de telex geplaatst en sta je gesignaleerd als gezocht persoon. De politie kan je thuis op komen halen om onder dwang aan de DNA-afname mee te werken. Maar het kan ook gebeuren dat pas bij een volgend contact met de politie wordt ontdekt dat je gesignaleerd staat en dat je nog DNA moet afstaan.

Op het bureau wordt jou dan nog de keuze gegeven of je meewerkt aan de afname of niet, waarbij de politie dan aankondigt de DNA onder dwang te gaan afnemen. Je kun dus verschillende dingen doen:

- Of je werkt mee en ondertekent ook het papiertje dat je je DNA vrijwillig hebt afgestaan. Daarna kun je geen bezwaar meer indienen;
- Of je werkt wel mee, maar met uitdrukkelijk mondeling protest,

met de eis dat alles volgens het wettelijke boekje gaat en je ondertekent verder niks. Daarna heb je nog wel het recht om bezwaar aan te tekenen en dat kun je dan samen met een advocaat doen;

- Of je werkt helemaal niet mee en weigert ook fysiek. Dan heeft de DNA-afnemer alleen maar de mogelijkheid om DNA af te nemen door een haarwortel te nemen of bloed af te tappen en dit moet door een arts of verpleegkundige gebeuren. Ook tegen deze manier van afname, mits je niks hebt ondertekend, kun je bezwaar maken.

De politie die bij de afname aanwezig is, is niet bevoegd om fysiek geweld te gebruiken en daardoor alsnog een wattenstaafje in iemands mond te krijgen. Ze zijn er eigenlijk alleen maar voor om te controleren of de afname juist gebeurt. In praktijk gebeurt het echter wel dat er door politie fysiek geweld wordt gebruikt, maar dat zou een reden kunnen zijn om een bezwaar gegrond verklaard te krijgen.

Bezwaar:

Het is heel moeilijk om bezwaar te maken tegen afname van DNA. Eigenlijk zijn er voor activisten geen inhoudelijke gronden om een bezwaar te kunnen winnen, enkel eventueel de manier waarop het DNA is afgenomen. Bezwaar tegen de afname kun je alleen maar maken als je nooit een papiertje hebt ondertekend waarin je instemde met de DNA-afname.

Een bezwaarschrift dien je samen met je advocaat bij de rechtbank in en dan gaat een raadkamer van de rechtbank zich over het bezwaar buigen, daar kunnen enkele weken over heen gaan en je mag dan (moet niet) met je advocaat bij de raadkamer je verhaal doen en je motivatie geven. Meestal is het genoeg als je het alleen door je advocaat laat doen.

Als je bezwaar ongegrond wordt verklaard, dan bestaan er geen

wettelijke mogelijkheden meer om protest aan te tekenen bij hogere instanties. Dan wordt je DNA na ook het onherroepelijk worden van je straf bepaald en opgeslagen in een DNA-databank. Mocht je je bezwaar winnen, en dat gebeurt zo af en toe, dan moet het DNA vernietigd worden.

Gronden waarop je je bezwaar kan winnen:
Je kunt op procedurele gronden bezwaar aantekenen tegen je DNA-afname en je kunt op principiële gronden bewaar aantekenen tegen je DNA-afname. Over principiële gronden kunnen we kort zijn, die houden meestal geen stand tijdens het bezwaar, zoals bijna elk principiële punt tijdens een gerechtelijke procedure geen stand houdt. Alles wordt in Nederland op grond van de letter der wet bekeken en beoordeeld.

Het principe van schending van je lichamelijke integriteit wil alleen helpen bij gegrondverklaring van je bezwaar als de politie bij veel protest tijdens DNA-afname toch met geweld wattenstaafjes in iemands mond heeft geduwd. Want juist de regeling voor DNA-afname voorziet er in dit soort gevallen in dat er dan bloed afgetapt kan worden of een aantal haren uitgetrokken. Bij bloed aftappen of haren uitrekken, mag er door de politie wel 'enig gepast geweld' worden toegepast. Bezwaren tegen dit soort geweldtoepassingen zijn tot op heden niet gegrond verklaard.

Redenen waarop je bezwaar wel gegrond kan worden verklaard zijn onder andere (zo blijkt uit de gewonnen bezwaren):

- dat er tijdens de afname niet duidelijk is geweest of iemand wel bevoegd is de afname te doen,
- als iemand geweigerd wordt eerst contact te hebben met de advocaat voor advies,
- als buitensporig veel geweld is gebruikt door de politie, waarbij de

mogelijkheid om DNA via bloed of haarwortels te verkrijgen niet is toegepast,
- als de DNA-afname niet gebeurt door een arts of verpleegkundige, terwijl daar wel expliciet om is verzocht,
- als DNA-afname gezien wordt als een disproportioneel middel.

Dit laatste kan bijvoorbeeld als zodanig beoordeeld worden als iemand voor het eerst in aanraking is gekomen met politie en justitie en dat niet aannemelijk wordt dat een persoon weer in de fout zal gaan. In de wet staat dit zo omschreven: 'redelijkerwijs kan worden aangenomen dat gelet op de aard van het misdrijf of de bijzondere omstandigheden waaronder het misdrijf is gepleegd het opmaken van een profiel niet van betekenis zal kunnen zijn voor de voorkoming, opsporing, vervolging en berechting van strafbare feiten van de veroordeelde'.

De Wet DNA-afname veroordeelden is nog maar een aantal jaar oud en er zijn nog niet veel bezwaren ingediend. De bezwaren die zijn ingediend en de beslissingen die daaromtrent zijn genomen, laten zien dat er nog geen eenduidigheid bestaat rondom het gegrond verklaren van bezwaar tegen een DNA-afname. Een bezwaar indienen kan daarom nog steeds zinvol zijn, aangezien er op procedurele gronden nog steeds mogelijkheden zijn om dit bezwaar te winnen.
Wij adviseren altijd om wel te proberen protest aan te tekenen, er is nog ruimte om te winnen. Dit staat los van eventuele principiële gronden, alhoewel je zo wel zou kunnen tonen dat mensen niet klakkeloos repressieve maatregelen accepteren en ondergaan.

Bij winst van je bezwaar:
Mocht je bij een van de weinige mensen horen die wel het bezwaar tegen de DNA-afname heeft gewonnen, wat gebeurt er dan? De rechtbank beveelt dan dat het DNA vernietigd moet worden en dat je DNA nooit gebruikt mag worden in andere juridische zaken.
Bij wet is geregeld dat naast een bezwaar DNA-afname geen andere

rechtsmiddelen bestaan, bijvoorbeeld cassatie bij de Hoge Raad. Dit geldt zowel voor de bezwaarmaker als voor het OM.

Het OM interpreteert dit echter zo dat er dan op basis daarvan wel op hetzelfde parketnummer waar je juridische zaak onder loopt een nieuw bevel tot DNA-afname mag worden uitgevaardigd, vanwege zogenaamd gemaakte vormfouten. Terwijl dit door de andere partij, door ons dus, gezien kan worden als een andere vorm van in beroep gaan/ in cassatie gaan tegen de beslissing van de rechtbank. Tot nu toe zijn er nog geen zaken gestart bij bijvoorbeeld het Europese of voor de Rechten van de Mens om deze gang van zaken aan te kaarten en om een jurisprudentie-uitspraak te krijgen, dat op basis van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden er dus geen tweede keer op hetzelfde parketnummer een bevel tot DNA-afname kan worden uitgevaardigd.

Als het OM een nieuw bevel uitvaardigt begint het hele traject van brieven krijgen, gesignaleerd komen te staan, gedwongen DNA laten afnemen, weer opnieuw (als we er voor het gemak vanuit gaan dat men niet vrijwillig wil meewerken). De rechtbank neemt tot nu toe de mening van het OM klakkeloos over en bezwaren op grond van dit punt, dat niet voor de tweede keer in dezelfde zaak en bevel DNA-afname kan worden uitgevaardigd, worden tot nu toe ongegrond verklaard.

Amsterdam, Amerikaans consulaat, AFA demonstratie ´Solidariteit met de antifascisten in Charlottesville´ - augustus 2017 *foto: Hansfoto*

VREEMDELINGENBEWARING

Vooral sinds de invoering van de Wet op de Identificatieplicht in 2005 gebeurt het regelmatig dat activisten in vreemdelingenbewaring terecht komen. Op het moment dat je weigert je naam te geven kan het zo zijn dat de politie vroeger of later hiermee probeert je te dwingen je identiteit alsnog prijs te geven.

Wat is vreemdelingenbewaring?

De vreemdelingenbewaring is volgens de wettekst een maatregel die moet worden opgelegd aan mensen die vermoedelijk onrechtmatig in Nederland verblijven (redelijk vermoeden van illegaal verblijf) en mensen die in bepaalde vreemdelingenrechtelijke procedures zitten en tijdens het verloop van zo'n procedure niet het recht hebben vrij rond te lopen.

Het doel van vreemdelingenbewaring is om de staat de mogelijkheid te geven mensen, die volgens de wet niet rechtmatig in Nederland zijn of zullen blijken te zijn, uit te zetten. Het is (nog) niet strafbaar 'illegaal' in Nederland te zijn, en de vreemdelingenbewaring wordt dus ook geen straf genoemd (maar dat is het natuurlijk wel).

Vreemdelingenbewaring is dus een bestuursrechtelijke maatregel, wat onder andere betekent dat een strafrechtadvocaat je niet bij kan staan. Houd er daarom rekening mee dat het vaak goed kan zijn een vreemdelingenrechtadvocaat stand-by te hebben als er actie gevoerd wordt.

Waarom worden activisten in vreemdelingenbewaring gesteld?

Activisten worden veelal enkel in vreemdelingenbewaring gesteld omdat ze hun naam niet willen geven. De reden die de politie opgeeft is dan dat omdat iemand zich niet wil identificeren, er geen absolute duidelijkheid bestaat over het al dan niet legale verblijf van de arrestant. Het wordt dus nodig gevonden ook mensen met

bijvoorbeeld een plat Brabants accent als vermoedelijke illegaal aan te merken. Voor alle duidelijkheid, wij willen absoluut geen lijn trekken tussen activisten en niet-activisten die in vreemdelingenbewaring terecht komen, of beweren dat activisten nog meer dan anderen niet in vreemdelingenbewaring thuishoren. De reden dat hier een verschil wordt aangebracht tussen activisten en niet-activisten is omdat activisten over het algemeen met een andere opzet in vreemdelingenbewaring worden gezet, namelijk omdat de politie hun naam wil achterhalen. Let wel, activisten van buiten de EU zonder geldig visum of uit niet-visumplichtige landen buiten de EU die al langer dan 3 maanden in de EU zijn, verblijven niet 'legaal' in Nederland

Je wordt gearresteerd.
Wanneer ga je dan naar vreemdelingenbewaring?

Activisten worden in de regel opgepakt omdat ze verdacht worden van een strafbaar feit. Als je weigert jezelf bekend te maken of als je niet 'legaal' in Nederland verblijft kan je vervolgens op verschillende momenten geconfronteerd worden met de vreemdelingenbewaring, omdat deze altijd pas wordt aangewend op het moment dat de strafrechtelijke procedure tot een einde is gekomen of je niet langer op strafvorderlijke gronden vast wordt gehouden. Dit betekent dus dat je in vreemdelingenbewaring kan worden gesteld op het moment dat je heengezonden wordt, je zaak geseponeerd wordt, je wordt vrijgesproken of nadat je je straf hebt uitgezeten. Dit geldt zowel voor verdachten of veroordeelden die met naam bekend zijn en van wie de verblijfsrechtelijke status bekend is, als voor NN-ers.

De procedure

Staandehouding

Indien de vreemdelingendienst wordt ingeschakeld wordt je eerst staande gehouden. Als je je naam niet geeft of als wordt vastgesteld dat je niet rechtmatig verblijft in Nederland (of daar volgens hen

onduidelijkheid over bestaat) word je naar een plek gebracht om verhoord te worden, meestal een politiebureau of het bureau van de vreemdelingendienst. Dit moet allemaal binnen een tijdsbestek van 6 uur (de uren tussen 12 uur 's nachts en 9 uur 's ochtends niet meegerekend) gebeuren. De termijn kan evenwel met 48 uur verlengd worden. Je hebt het recht op aanwezigheid van je advocaat en een tolk bij dit verhoor.

Bewaring
Op het moment dat tijdens de periode van staandehouding volgens de politie niet vast is komen te staan dat je rechtmatig in Nederland verblijft word je in bewaring gesteld. Soms word je nog een tijd in een cellencomplex van de politie vastgehouden voordat je naar een detentiecentrum wordt gebracht. In de praktijk komen sommige mensen in een 'gewone' bajes terecht, omdat de aanwezigheid van activisten 'de rust en orde in het detentiecentrum kan verstoren'.

In beroep tegen de vreemdelingenbewaring
Als je in vreemdelingenbewaring bent gesteld kan je hiertegen beroep aantekenen bij de rechtbank. Deze moet het beroep binnen veertien dagen behandelen en binnen zeven dagen na behandeling uitspraak doen. Tegen de uitspraak van de rechtbank kan hoger beroep worden aangetekend bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dit kan, als jij gelijk krijgt, ook door de Staat gedaan worden en, in dat geval mag je vastgehouden worden totdat de Raad van State uitspraak in dit hoger beroep heeft gedaan.

De praktijk
De afgelopen jaren hebben activisten die weigerden hun naam te geven en daardoor in vreemdelingenbewaring terecht kwamen een aantal rechtszaken gevoerd. In eerste instantie leek de kans om zo'n beroep te winnen in sommige gevallen nog aanwezig. Zo oordeelde de rechtbank

Utrecht in 2007 dat ten aanzien van activisten die tot aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid (dat was dan duidelijk geworden uit taal- en cultuurtesten) de Nederlandse nationaliteit bezaten de vreemdelingenbewaring onrechtmatig werd geacht. Uiteindelijk is met een uitspraak van de Raad van State in 2008 in principe een eind gekomen aan het idee dat je uit vreemdelingenbewaring kan komen zonder je paspoort te laten zien. De bewijslast van het Nederlanderschap is bij de vastzittende persoon gelegd. Ook kan je je als Nederlander afvragen of je jezelf op het moment dat je in vreemdelingenbewaring zit ineens wil onderscheiden van anderen door je te beroepen op je vermeende afkomst. De enige manier om anoniem uit vreemdelingenbewaring te komen is om net zolang te blijven zitten totdat de rechter oordeelt dat het belang van uitzetting voor de staat niet langer opweegt tegen de duur van je detentie. Je moet er dan wel rekening mee houden dat dit maanden kan duren.

Het is ook al voorgekomen dat mensen als één groep massaal in vreemdelingenbewaring worden gesteld, zoals bij de ontruiming van het kraakpand Schijnheilig. Er was duidelijk sprake van een draaiboek met instructie 'NN? dan vreemdelingenbewaring'. Op dat moment hebben heel veel mensen alsnog gekozen om hun naam te zeggen en een paspoort te laten komen, waardoor de groep razendsnel kleiner werd. Het is dus zaak om als de kans bestaat dat een grote groep gearresteerd gaat worden zij duidelijke afspraken maakt om NN te blijven en daar ook aan vasthoudt als de dienstdoende Officier van Justitie beslist om dan maar de hele groep in vreemdelingenbewaring te zetten, dat kan dan een interessante situatie opleveren, hoewel dat niet zeker is, met spannende mogelijkheden voor een politieke campagne rondom het verschijnsel van anonieme activisten straffen met vreemdelingenbewaring.

foto: Hansfoto

Amsterdam, Ceintuurbaan ontruiming - 1992

ONGEWENST VERKLARING EN INTREKKEN

Na een strafrechtelijke veroordeling kun je onder bepaalde omstandigheden ongewenst verklaard worden. Dit betekent dat het strafbaar is in Nederland te zijn. Als je als ongewenst verklaarde persoon wordt opgepakt word je eerst strafrechtelijk vervolgd en vastgezet. Als dit traject is afgesloten word je (na eventuele bewaring) uitgezet.

Wie kan ongewenst verklaard worden?
Iedereen die niet de Nederlandse nationaliteit bezit kan ongewenst verklaard worden.

Het is wel zo dat mensen met een EU-paspoort en mensen uit Zwitserland en Turkije die in Nederland werken minder snel ongewenst verklaard worden, vanwege strenge EU-richtlijnen hierover. Vereist wordt in het geval van deze mensen dat het persoonlijk gedrag een actuele, werkelijke en voldoende ernstige bedreiging vormt voor een fundamenteel belang van de Nederlandse samenleving. Dit kan zo gezien worden als je bijvoorbeeld bent veroordeeld voor zeer zware misdrijven en/of terrorisme, of wegens bedreiging van de Staat of het koningshuis, het parlement, bewindslieden etc. Deze criteria gelden ook voor partners van mensen met EU-documenten.

Alle anderen die geen Nederlands paspoort hebben kunnen ongewenst verklaard worden in de volgende gevallen:

- als je niet legaal in Nederland verblijft en meerdere keren bent opgepakt voor het plegen van een strafbaar feit;
- als je geen Nederlands paspoort hebt, wel legaal verblijft, en onherroepelijk bent veroordeeld voor een misdrijf waarvoor

de maximale gevangenisstraf minimaal 3 jaar bedraagt of als je TBS opgelegd hebt gekregen. In dit geval is de vraag of je ongewenst verklaard kan worden afhankelijk van de duur van je verblijf in Nederland en de hoogte van de opgelegde straf. In de praktijk merken we echter dat dit anders wordt toegepast, soms worden mensen ook ongewenst verklaard die bijvoorbeeld twee keer zijn betrapt op het stelen van shampoo of tandpasta;

- als je geen Nederlands paspoort hebt, wel legaal verblijft, en volgens de Staat een gevaar vormt voor de openbare orde of nationale veiligheid;
- vanwege een door Nederland ondertekend verdrag;
- in het belang van internationale betrekkingen van Nederland.

Aanvechten van de ongewenstverklaring

Tegen de ongewenstverklaring kun je in eerste instantie bezwaar, en in tweede instantie beroep aantekenen. Zolang je in de bezwaar- of beroepsfase zit word je nog steeds als ongewenst verklaarde beschouwd, tenzij je een voorlopige voorziening aanvraagt. Als deze wordt toegewezen heeft het een schorsende werking op het besluit tot ongewenstverklaring, wat wil zeggen dat het nog niet van kracht is. Als je geen voorlopige voorziening aanvraagt kan je dus alsnog worden opgepakt en uitgezet.

Intrekking verblijfsvergunning

Als je in Nederland bent met een verblijfsvergunning kan deze worden ingetrokken na een strafrechtelijke veroordeling. Of dit gebeurt ligt aan het aantal jaren dat je een verblijfsvergunning hebt, wat de maximale strafmaat is van het misdrijf waarvoor je bent veroordeeld en de duur van de straf die je opgelegd gekregen hebt. Tegen het opleggen van een inreisverbod staat onder omstandigheden bezwaar en onder omstandigheden beroep open.

foto: Erick P. Bakker

Groningen, Groenfront!-actie tegen de gaswinning - oktober 2014

Inreisverbod

Naast de ongewenstverklaring bestaat tegenwoordig het inreisverbod. Materieel komt het op hetzelfde neer: besloten wordt dit je niet meer in Nederland mag komen en dat je een strafbaar feit pleegt als je hier daarna wordt aangetroffen. Tegen het opleggen van een inreisverbod staat onder omstandigheden bezwaar en onder omstandigheden beroep open. Dat betekent dat als je een inreisverbod krijgt opgelegd, je zo snel mogelijk contact met een vreemdelingenadvocaat moet opnemen.

VEELPLEGERS

Het is nog niet veel gebeurd, maar ook activisten kunnen worden aangeduid als 'Veelpleger', 'Zeer Actieve Veelpleger' en 'Stelselmatige Dader'. Justitie hanteert speciale richtlijnen voor de vervolging van mensen met zo'n stempel. Het indelen in deze categorieën vindt zijn oorsprong in het willen aanpakken van wat men ooit noemde 'draaideurcriminelen', meestal verslaafde mensen die vaak voor korte straffen in de bajes zaten.
In de loop der jaren is het daaruit voortgevloeide beleid uitgebreid naar een steeds grotere groep mensen, en tegenwoordig kan iedereen die aan de puur cijfermatige criteria voldoet ermee te maken krijgen. Het maakt dus niet uit waarvoor je bent opgepakt en veroordeeld. Essentie van de strafvordering is dat er niet wordt uitgegaan van de zaak waarvoor je op dat moment voorkomt, maar dat wordt uitgegaan van je hele justitiële documentatie en andere aangelegde dossiers. Dit wordt genoemd: de persoonsgerichte aanpak.
Sinds december 2009 beschikt Nederland in alle politieregio's over zgn. veiligheidshuizen. In deze veiligheidshuizen wordt o.a. overleg gevoerd over veelplegers in de regio. Bij dit overleg zitten alle 'ketenpartners', zoals bijv. politie, reclassering, justitie, gemeente en relevante hulpinstanties. Dit gaat vooral over de Zeer Actieve Veelplegers en Stelselmatige Daders (er zijn gewoon teveel 'gewone' veelplegers!). Van al die mensen wordt een zgn. 'ketendossier' bijgehouden.

De risico's

Vaak gearresteerd?
Dan kun je op de lijst veelplegers komen! De risico's.

- Grotere kans op langer voorarrest: het beleid van het OM is in principe om je tot aan de rechtszaak te willen vasthouden. Het is aan de rechter commissaris (bewaring 14 dagen) en aan de raadkamer (verlenging 30 – 90 dagen) om hierover te beslissen.

- Hogere straffen: in de richtlijnen van het OM staan specifiek hogere strafeisen genoemd, waarvan natuurlijk kan worden afgeweken en waarover als altijd uiteindelijk de rechter beslist.
- Het toewijzen van een adoptie agent (bij ZA veelplegers en Stelselmatige Daders): het is de bedoeling dat deze je eens in de twee weken een bezoekje brengt. Dit kan in uniform of in burger zijn. Het kan ook zijn dat hij of zij je steeds belt. De bedoeling is dat deze adoptieagent erop aandringt dat je in behandeling gaat, ophoudt met 'crimineel gedrag te vertonen', en afspraken met je maakt en deze controleert. De vorderingen worden bijgehouden en besproken. Werk je niet mee, dan kan dit later in je nadeel werken. Er is nog weinig ervaring met gevallen waar zo'n maatregel wordt genomen tegen 'veelplegende activisten'. Het spreekt voor zich dat in het geval van een overtuigingsdader, zoals politieke activisten weleens worden genoemd, het toewijzen van een agent die de hele tijd in je nek moet gaan hangen weinig resultaat zal halen.
- Het ontvangen van attenties van de politie: denk hierbij aan een 'leuk' kaartje rond de december feestdagen, met bijvoorbeeld de tekst: "We hopen je volgend jaar niet meer in het politiewerk tegen te komen. Mocht dat wel zo zijn, dan kan je rekenen op onze bijzondere aandacht!!"
- Maatregel Inrichting Stelselmatige Daders (ISD): De ISD was vroeger SOV, strafrechtelijke opvang verslaafden, en inmiddels al geruime tijd: ISD.

Met een wijziging van de richtlijnen van het OM m.i.v. juli 2009 is de weg naar ISD geopend voor iedereen met het stempel 'Stelselmatige Dader' doordat de noodzaak van een behandelplan is verdwenen. Was het voorheen nog de bedoeling om mensen tijdens de ISD te 'behandelen' (al kwam ook dat er niet vaak van), nu is het zo dat de ISD in eerste instantie vooral als doel heeft: het voorkomen van recidive. Met een wijziging van de richtlijnen van het OM met ingang

van 1 januari 2014 betekent dit twee jaar opsluiten om van je af te zijn. In artikel 38m van het wetboek van strafrecht in combinatie met de door het openbaar ministerie opgestelde beleidsregels (richtlijn voor strafvordering bij meerderjarige veelplegers-www.om.nl) staan de criteria voor ISD nader omschreven. Een ISD maatregel is geen straf en wordt niet afgetrokken van het voorarrest! Dit betekent dat wanneer je in beroep gaat tegen het opleggen van de ISD maatregel, je in voorarrest blijft en dit bij een veroordeling tot ISD in hoger beroep niet wordt afgetrokken van de twee jaar ISD! Hetzelfde geldt voor cassatie. Hierdoor is in feite de weg naar de hogere rechter afgesneden. Krijg je géén ISD en heb je in voorarrest gezeten? Dan is de kans groot dat de onvoorwaardelijke gevangenisstraf die je krijgt gelijk is aan de duur van het voorarrest, om schadeclaims te vermijden.
ISD zonder behandeling wordt genoemd: kale ISD. Het regime waarin je zit is vergelijkbaar met een Huis van Bewaring (HvB) regime en dat betekent: veel 'achter de deur'. Vergelijk dit met een straf van twee jaar die je uitzit in een gevangenisregime, dan zul je begrijpen dat de ISD'er veel slechter af is. Werk is overigens wèl verplicht. Bij ISD kun je ook geen aanspraak maken over een voorwaardelijke invrijheidstellling.
De ISD inrichtingen zijn afdelingen in gewone gevangenissen. Voor vrouwen is er slechts één: in Zwolle.

De categorieën en de consequenties:

Veelpleger

Je wordt betiteld als veelpleger als je in 'je hele criminele carrière' 10 antecedenten of meer hebt, waarvan 1 in het afgelopen of lopende jaar. Een antecedent is een misdrijf waarvoor je bent opgepakt en waarvan de zaak is doorgestuurd naar justitie. Sepots tellen niet mee. Vrijspraken wel! Een misdrijf is alles wat in het tweede boek van het wetboek van strafrecht staat, te weten de artikelen 92 t/m 423. Het hoeft hier niet te gaan om zgn. 'VH (voorlopige hechtenis) misdrijven', misdrijven waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan.
Er worden meer mensen gekwalificeerd als veelpleger. Er gebeurt in de

praktijk nog weinig of helemaal niets mee. De richtlijn strafvordering bij meerderjarige veelplegers t.a.v. veelplegers luidt officieel: bij lichtere feiten kan een maand onvoorwaardelijk worden geëist, bij zwaardere feiten twee.

Zeer Actieve Veelpleger

Je wordt betiteld als Zeer Actieve Veelpleger (ZA-veelpleger) als je in de afgelopen 5 jaar 10 antecedenten of meer hebt waarvan 1 in het afgelopen of het lopende jaar. Van de ZA-veelplegers zijn er al een heel stuk minder. Als je pech hebt woon je in een politieregio waar er helemaal niet zoveel zijn. De kans dat je komt bovendrijven als ZA-veelpleger wordt dan groot. Het is voor zover bekend 1 activiste overkomen om als zodanig te worden geregistreerd en die heeft er ook last van. De richtlijn strafvordering bij meerderjarige veelplegers t.a.v. ZA-veelplegers luidt officieel: bij lichtere feiten kan twee maanden onvoorwaardelijk worden geëist, bij zwaardere drie.

Stelselmatige Dader

Je wordt betiteld als Stelselmatige Dader als je een ZA-veelpleger bent en bovendien in de afgelopen vijf jaar drie onherroepelijke veroordelingen hebt wegens een misdrijf tot een werkstraf en/of gevangenisstraf. De straffen moeten dan ook al ten uitvoer gelegd zijn. Ben je zo'n Stelselmatige Dader, en wordt je opgepakt voor een 'VH (voorlopige hechtenis) -misdrijf', dan kan de OvJ besluiten om ISD te vorderen. Er treedt dan een hele machinerie in werking, de reclassering wordt erbij gehaald, je 'ketendossier', en je moet erop rekenen dat je tot aan de zitting in voorarrest blijft.

Geen ISD? De richtlijn strafvordering bij meerderjarige veelplegers t.a.v. ZA-veelplegers luidt dan officieel: bij lichtere feiten drie maanden onvoorwaardelijk, bij zwaardere zes.

De praktijk

Hoewel je altijd rekening moet houden met het worst-case-scenario: vooral bij massa arrestaties ziet de politie nogal eens wat over het hoofd of komt tijd te kort, en computersystemen zijn niet altijd goed op elkaar aangesloten. Het kan dus zijn dat je mazzel hebt en dat politie en justitie de aantekening niet zien. Advocaten betwijfelen of het justitie wel gaat lukken om activisten die het hebben gebracht tot de aanduiding 'stelselmatige dader' de ISD maatregel te laten opleggen, omdat het niet in overeenstemming is met 'de geest van de wet'. De politieke situatie is daarentegen zeer in het nadeel van iedereen die in aanraking komt met justitie.

Het kan zijn dat je er aanvankelijk weinig van merkt, totdat je een kerstkaartje krijgt, of er een rood stempel VEELPLEGER op het dossier van een strafzaak zit. Wil je voor die tijd weten of je hiermee te maken kunt krijgen, pak dan de justitiële documentatie erbij en tel je 'antecedenten'. Kom je er niet uit, vraag het je advocaat!

Tips

- Algemeen: bij arrestatie wegens een VH(voorlopige hechtenis) misdrijf: sta je geregistreerd als veelpleger, zeer actieve veelpleger, stelselmatige dader: geef dan niet je naam, zorg dat je geen ID bij je hebt. Vooral bij arrestaties met meer mensen, kun je dan de dans ontspringen doordat ze het niet, of te laat, ontdekken. Zo kun je voorkomen dat je langer in voorarrest wordt gehouden. Ga er nooit van uit dat ze overal alles kunnen inzien! Het komt zelfs wel eens voor dat bekenden van de politie ondanks alles helemaal niet worden geïdentificeerd. Dat scheelt weer een antecedent...
- In verband met ISD: Rechtszaken: om te voorkomen dat je terecht komt in de kwalificatie 'stelselmatige dader': ga altijd in hoger beroep bij zaken vanwege een misdrijf waarbij een werkstraf of gevangenisstraf is opgelegd. Zo vertraag je de opbouw van die drie onherroepelijke vonnissen in vijf jaar. Traineer de rechtszaken door getuigen op te roepen, te wraken, uitstel te vragen omdat je op vakantie bent of ziek etc.
- Straffen: traineer de ten uitvoer legging. Zo kun je vertragen of zelfs voorkomen dat je binnen vijf jaar drie tenuitvoergelegde vonnissen hebt staan.

  Lukt het allemaal niet of kom je na lang rekken toch nog te zitten met het risico van ISD: zorg voor een goeie advocaat, liefst een die dit soort zaken als specialisme heeft.

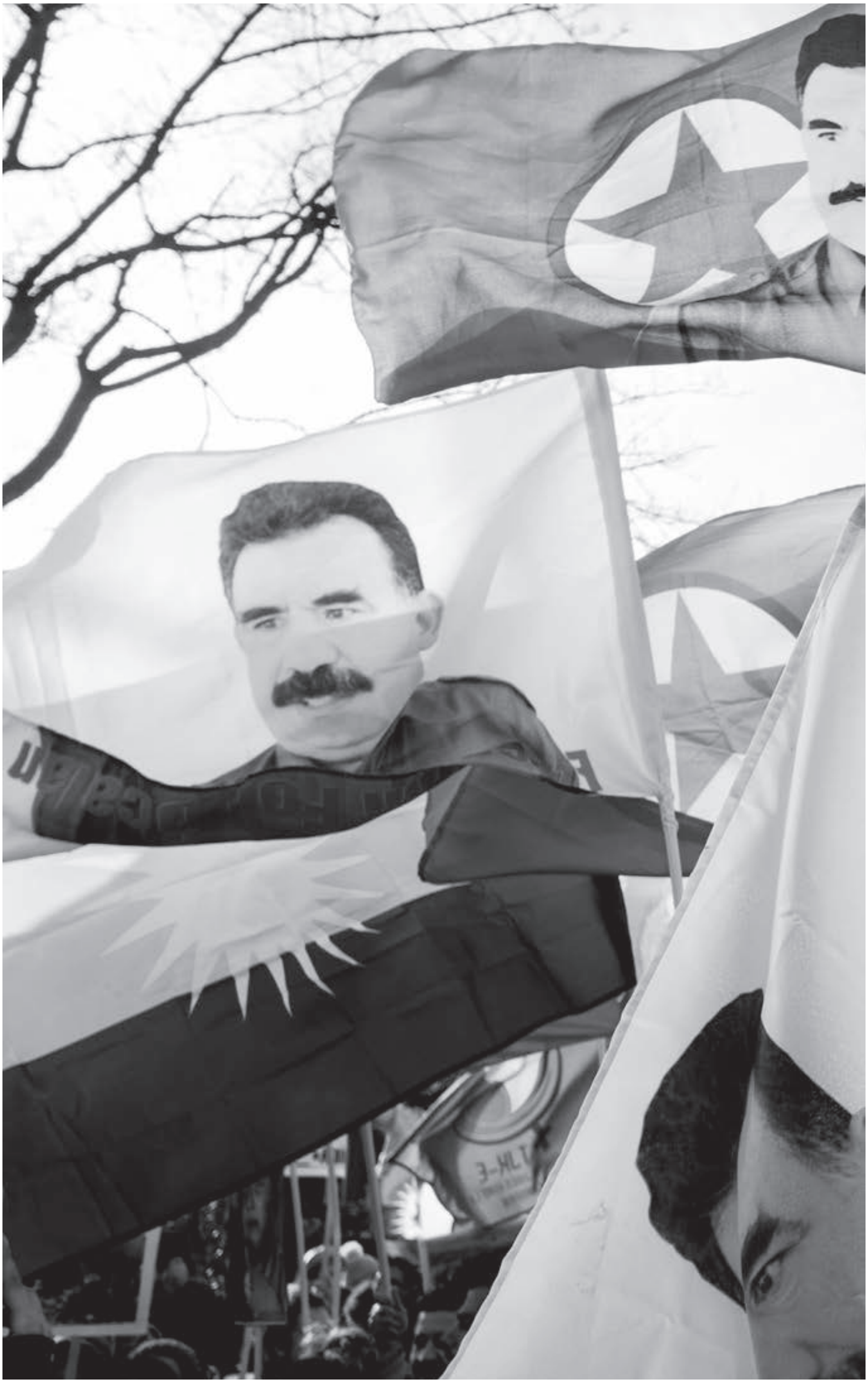

foto: Hansfoto

Amsterdam, Koerden demonstratie, Wereld Afrin Dag - 2018

WE SAVED KOBANE
YESTERDAY,
TODAY AFRİN!
#AFRİN
AFRIN
STOP BOMBING AFRIN
تضامن مع عفرين

HERSTEL EN VEERKRACHT

Hoe om te gaan met psychische en emotionele reacties na (politie)geweld, repressie of andere heftige ervaringen

Een van de meest verbazingwekkende dingen van activisten is dat we ons vaak bewust blootstellen aan geweld als we geloven dat dat noodzakelijk is. Wat daarbij soms even verbazingwekkend is, is hoe weinig we weten over de psychologische effecten van geweld. We moeten ons voorbereiden en elkaar ondersteunen bij de psychische en emotionele gevolgen van heftige ervaringen.

Drie reacties...

...die kunnen optreden na directe of indirecte heftige ervaringen. Je kunt ze allemaal ervaren, enkele of één. Je kan uit je evenwicht raken door een persoonlijke ervaring, door getuige te zijn van extreme ervaringen van anderen, door er in de media of in gesprekken over te horen of door een gevoel van machteloosheid als het anderen overkomt.

<u>1. Herbeleving</u>

- beelden en herinneringen die steeds terugkomen, als je wakker bent of tijdens je slaap als nachtmerries;
- het gevoel hebben dat je de ervaring niet los kan laten;
- flasbacks: het gevoel alsof je je opnieuw in die situatie bevindt.

<u>2. Vermijden of onderdrukken</u>

- jezelf terugtrekken of isoleren, sociale activiteiten laten vallen;
- ontwijken van mensen, plaatsen of dingen die de herinneringen oproepen;
- geheugenverlies of sterker nog, dissociatie;
- een sterke weerstand voelen om er over te praten of er niet over kunnen praten

- problematisch, frequent of langdurig drugs- of alcoholgebruik
- jezelf overladen met taken of werk zodat je er niet aan hoeft te denken.

3. Verhoogde emoties

- slaap- of concentratieproblemen
- onrust, schrikreacties, angsten of paniekaanvallen
- irritatie, woede, emotionele uitbarstingen, schaamte, schuldgevoel
- depressie, zelfmoordgedachten, terugkomen van eerdere trauma's
- cynisme, wantrouwen, pessimisme, gevoel van machteloosheid
- moeite met dagelijks functioneren of gewone beslissingen nemen

Dit zijn normale reacties op extreme ervaringen. Er zijn veel mensen die dit hebben meegemaakt en er overheen komen. Mensen reageren verschillend, in soorten reacties maar ook in heftigheid. Soms merk je deze reacties gelijk na de gebeurtenis, soms duurt het even voordat ze naar voren komen.
Deze reacties zijn niet alleen normaal, maar hebben ook een gezonde functie: het zijn allemaal mechanismen van je geest om je door de ervaring heen te werken of jezelf te beschermen tegen schadelijke prikkels.
Voor 70% van de mensen verdwijnen deze reacties na 4 tot 6 weken. Wees geduldig en geef jezelf de tijd om er doorheen te komen!

Belangrijk bij herstel

Of je er nu veel last van hebt of niet, wat je hebt meegemaakt is een extreme ervaring. Je helpt jezelf , nu en in de toekomst, door je eigen herstel serieus te nemen. Voor jezelf, de mensen om je heen én de groep waar je deel van bent, is het belangrijk dat we goed voor onszelf en elkaar zorgen. Kijk bij onderstaande tips welke bij jou passen. Je kan te

rugvallen op dingen waarvan je weet dat ze bij jou helpend zijn, maar ook eens experimenteren met dingen die je normaal gesproken niet of minder doet.

Zorg voor een stabiele basis:

- zoek medische hulp als je die nodig hebt;
- ga de komende dagen naar een veilige plek met mensen die je vertrouwt;
- zorg voor genoeg slaap en beweging, en eet gezond en voldoende;
- routinebezigheden en dagritme helpen echt!

Maak gebruik van de herstellende kracht van de natuur:

- zoek bewust natuurlijke omgevingen op door bijvoorbeeld te gaan wandelen, in een tuin aan de slag te gaan of door contact met (huis)dieren;
- kamille- en passiebloemthee helpen bij onrust en slaapproblemen.

Neem de tijd voor jezelf:

- bescherm jezelf tegen overprikkeling en zoek rust op als je dat nodig hebt;
- wees geduldig, mild en vriendelijk met jezelf;
- neem de tijd voor elkaar;
- zoek het gezelschap van mensen die je vertrouwt en waar je energie van krijgt;
- vorm een buddysysteem of een affinitygroep (ook ná de gebeurtenissen) en check regelmatig hoe het met iedereen gaat;
- neem de tijd om met elkaar in gesprek te gaan, maar ook om samen leuke dingen te doen: geef elkaar massages, vier wat je bereikt hebt, doe spelletjes, bouw een feest!

Wees creatief met je verwerkingsproces:

- het helpt om op te schrijven wat je hebt meegemaakt en hoe het met je gaat, maar je kan er ook over schilderen, tekenen, dichten, dansen, beeldhouwen...
- muziek (luisteren of zelf maken) helpt enorm

Zet je brein aan het werk:

- geef jezelf betekenisvolle (en haalbare) taken: de beste manier om de controle weer terug te krijgen is om gebruik te maken van je probleemoplossend vermogen;
- pak een studie op, doe een cursus of vind een andere manier om iets nieuws te leren.

Herinner jezelf aan de goeie redenen die je hebt om dit allemaal te doen:

- reflecteer op je innerlijke motivatie en waarom het voor jou zo belangrijk is om je in te zetten;
- probeer mindfulness of meditatie-oefeningen;
- haal hoop en vertrouwen uit een vorm van spiritualiteit die bij jou past;

Voor jezelf:

- Herinner jezelf: je reactie is normaal en er is hulp beschikbaar. Dit is een lastige fase maar je komt er doorheen. Heb geduld met jezelf: geestelijke wonden hebben net als lichamelijke tijd nodig om te genezen.
- Je kunt je slecht voelen omdat je denkt dat anderen hier beter mee om kunnen gaan. Iedereen reageert anders en er is geen 'beste manier'. Het is geen teken van zwakte om pijn te voelen na slachtoffer te zijn geweest van geweld (in alle vormen);
- Je kunt je schuldig voelen over wat er gebeurd is. Maar: het was niet jouw fout, de daders dragen de schuld!

- Als je denkt 'ik heb niet het recht om me zo slecht te voelen want wat X is overkomen is veel erger', weet dan dat je het recht hebt om je te voelen zoals je je voelt. Het heeft geen nut om geweld in heftigheid te vergelijken.
- Ontwijking en ontkenning hebben op de lange termijn schadelijke effecten. Drugs, alcohol, medicatie of jezelf overladen met werk lijken te helpen op het moment maar zijn op de lange termijn niet goed voor je.
- Familie en vrienden weten vaak niet hoe ze moeten reageren om je te helpen. Vertel ze wat je nodig hebt en wat niet.
- Wees terughoudend met het (opnieuw) bekijken van beelden in de media van de gebeurtenis. Dit kan de heftige reacties versterken.

Hoe ondersteun je een ander?

- Wacht niet tot iemand om hulp vraagt. Wees er voor die persoon, ook als deze zich isoleert, maar zonder opdringerig of betuttelend te zijn;
- Forceer iemand niet om te praten over de ervaring als iemand dat niet wil of kan;
- Gebrek aan ondersteuning kan de situatie erger maken – dit wordt een secundair trauma genoemd en moet echt serieus genomen worden. Het gaat daarbij om gebroken verwachtingen: we weten dat agressors gewelddadig zijn, maar als je daarna het gevoel hebt dat vrienden je niet ondersteunen kan het aanvoelen alsof de hele wereld instort;
- Irreëel gedrag, ondankbaarheid, afstandelijkheid en uitbarstingen zijn allemaal mogelijke reacties. Neem het niet persoonlijk op en blijf ondersteunen;
- Zeggen 'nu moet je je er maar een keer overheen zetten helpt echt niet en zal alleen maar meer afstand creëren;

- Belangrijk: helpen en zorgen kan erg vermoeiend zijn, ook voor jou. Draag zorg voor jezelf en doe dingen die je blij maken. Steun zoeken voor jezelf zal je helpen bij het ondersteunen van anderen.

Wat kan je doen als groep?

- Hou liever GEEN gezamenlijke debriefing in de eerste paar dagen na de gebeurtenis. Dit kan de reacties erger maken en allerlei schuldgevoelens of schaamte oproepen. Als mensen willen praten over wat er gebeurd is, is het beter om dit in een één-op-één gesprek te doen;
- Probeer zoveel mogelijk om een juridisch gevolg te geven aan klachten over politiegeweld of een slechte behandeling op het politiebureau;
- Neem contact op met het Support & Recovery team;
- Dat we reacties hebben op (politie)geweld, repressie of andere heftige ervaringen is niet alleen normaal, maar ook een feit. Draag niet bij aan macho groepsculturen waarbij het omgaan met reacties een taboe is – daar wordt niemand beter van, ook de politieke beweging als geheel niet. Neem zorg voor jezelf en elkaar serieus.

Wat als het niet over gaat?

Bij verreweg de meeste mensen nemen al deze reacties geleidelijk af in de eerste 4 tot 6 weken. Als je merkt dat dat bij jou niet zo is, bijvoorbeeld omdat de reacties niet minder worden of zelfs erger worden – of als je in die eerste weken zulke heftige reacties hebt dat je echt niet meer kan functioneren – neem dat dan serieus en overweeg om professionele hulp in te schakelen. Zoek informatie op over PTS(S) en neem contact op met je huisarts. Er zijn goeie behandelingen voor PTS(S), maar het is belangrijk om op tijd hulp te zoeken.

Voorkomen is beter

- Gebruik de tips die hier genoemd zijn ook in je gewone

dagelijkse leven. Met een stabiele basis wordt je minder gauw uit je evenwicht gebracht en hebben heftige ervaringen minder impact.

- Ga goed voorbereid naar een actie. Maak gebruik van buddysystemen en affinitygroeps en spreek van tevoren door waar ieders grenzen liggen.
- Zorg dat keuzes die je maakt voor of tijdens een actie steeds bewuste keuzes zijn. Wees goed geïnformeerd en hou rekening met je eigen grenzen op dat moment.
- Neem de gewoonte aan om bij een actie niet alleen een Arrestantengroep te regelen, maar ook een Support & Recovery team. Neem op tijd contact op.

Website: www.supportrecoveryteam.wordpress.com
Email: sr-team@xs4all.nl

3

VOORBEELD BRIEVEN EN FORMULIEREN

ALS JE WORDT GEARRESTEERD

Voorbeeld brief als je wordt gearresteerd met uitleg wat er kan gebeuren, het nummer van de arrestantengroep en advocaten.

We hebben een eigen advocaat gevraagd om mensen die eventueel vandaag worden opgepakt bij te staan en er is een arrestantengroep paraat om te ondersteunen. Daarnaast is er een aantal zaken van belang, mocht je tijdens deze actie worden gearresteerd. Ten eerste, je kan er voor kiezen je identiteit niet kenbaar te maken (je blijft anoniem, 'NN'). Ten tweede, verklaar niets over jezelf of anderen tijdens het politieverhoor, zwijg of zeg 'geen commentaar' op vragen. Je hebt het recht je eigen advocaat te spreken, ook voordat de politie je gaat verhoren. Vanaf het moment dat je om je advocaat hebt gevraagd en deze is ingelicht, moet hij of zij 2 uur de tijd krijgen je te komen bezoeken. Dit geldt niet als je wordt gearresteerd voor een overtreding of onder de vreemdelingenwet, je kan dan namelijk niet in verzekering worden gesteld en daarmee heb je ook niet het recht een advocaat te spreken. Je moet dan na 6 uur (of 12 uur als je je identiteit niet kenbaar wil maken) worden vrijgelaten (let op, de uren tussen 12 uur 's nachts en 9 uur 's ochtends tellen niet mee, dus in totaal kan dit oplopen tot 21 uur). Zowel bij je eerste verhoor als bij inverzekeringstelling heb je het recht je eigen advocaat te spreken. Maar je moet dan wel twee keer om deze advocaat vragen. Vraag je bij het eerste verhoor wel om je eigen advocaat, maar niet als je in verzekering wordt gesteld, dan krijg je alsnog een piketadvocaat. Voor alle gevallen waarin je in verzekering wordt gesteld geldt dat je maximaal 3 dagen en 15 uur kan worden vastgehouden voordat je wordt voorgeleid, wat betekent dat een rechter verder gaat beslissen of je nog langer vastgehouden mag worden.

Het kan ook zijn dat als je anoniem blijft, je in vreemdelingenbewaring wordt gesteld. De politie kan dit doen door te beweren dat je wel eens 'illegaal' zou kunnen zijn en daarom het land moet worden uitgezet. Ook hier geldt: eis je eigen advocaat te spreken te krijgen! Wanneer mensen in vreemdelingenbewaring komen doet de piketcentrale een nieuwe piket melding. Dit is namelijk een ander rechtsgebied waarbij de piketcentrale mogelijk andere (gespecialiseerde) advocaten benaderd en waarbij andere regels gelden.

Als je vrij bent, bel de arrestantengroep. Laat weten waar je vast zat, of er meer mensen bij je zijn, waarvoor je werd vastgehouden en of je een dagvaarding hebt gekregen. Je kan de arrestantengroep ook nog altijd later bellen voor hulp en informatie.

Advocaat strafrecht: ____________________

Advocaat vreemdelingenrecht: ____________________

Arrestantengroep: ____________________

IN CASE YOU GET ARRESTED

We have arranged our own lawyer in case people will get arrested and a legal support group is standby. Besides that there are some important things to know in case you get arrested during this action. First, you can choose to not give your name to the police (you will be named 'NN'). Second, don't say anything about yourself or others when you are interrogated, hold one's tongue or just say 'no comment'. You have the right to see your own lawyer, also before the interrogation. From the moment your lawyer gets informed by the police, he or she gets 2 hours to come and see you. If you get arrested for a minor offence you don't have the right to see a lawyer. You should be released after 6 hours (or 12 when you are anonymous). But, the time between 12 p.m. and 9 a.m. doesn't count, so in the end it can take up to 21 hours. So if arrested for a crime, you have the right to see your own lawyer before the first interrogation, and when you are being put into custody (inverzekeringstelling). But, then you also have to ask for this lawyer at both times. You can be held in custody for maximum 3 days and 15 hours before you are being brought in front of a judge that will decide if you can be held in custody for a longer period.

What can happen is, in case you stay anonymous, you will be put in foreign detention. The police will say you could be 'illegal' and therefore should be held in custody in order to be deported. Also in this case: demand to see your own lawyer!

When you are out, call the legal support group. Tell where you are, if you were/are with more people, what you got accused of and if you got a subpoena. You can also call any other time for help and information.

lawyer criminal law: ______________________________

lawyer immigration law: ______________________________

FLYER VOOR DE DEELNEMERS AAN EEN ACTIVITEIT

Voorbeeld flyer voor mensen die aan een actie of demonstratie gaan deelnemen. Belangrijkste voor mensen die gaan protesteren is dat er een advocvaat is geregeld en dat de arrestantengroep paraat zit.

Graag willen we je de volgende informatie geven voor het geval je tijdens deze demonstratie wordt gearresteerd. We hebben een eigen advocaat gevraagd om mensen die eventueel vandaag worden opgepakt bij te staan. Het is dus heel belangrijk dat, als je wordt gearresteerd, je om deze advocaat vraagt en blijft vragen, ook al probeert de politie je wijs te maken dat deze advocaat het te druk heeft of dat ze haar of hem niet kunnen bereiken. Vertel de politie alleen dat je deze advocaat wilt zien en onthoud, je hebt het recht om te zwijgen, en neem dit recht dan ook. Vertel dus verder niets! Want alles wat je zegt over jezelf of andere mensen kan tegen jou of tegen anderen gebruikt worden. Mocht je tijdens de demonstratie zien dat iemand wordt opgepakt of wil je achteraf informatie, bel dan de arrestantengroep. Noem nooit namen over de telefoon, geef een beschrijving van de gearresteerde persoon en leg kort uit wat er gebeurd is.

Advocaat: ______________________________

Arrestantengroep: ______________________________

Amsterdam, activisten onderweg naar de kolenoverslag (OBA) tijdens Code Rood - juni 2017

foto: Code Rood

GEARRESTEERD?
DIT MOET JE WETEN

Schrijf de naam van je eigen advocaat en het nummer van de arrestantengroep voorafgaande aan een actie ergens op je lichaam of beter onthoud het nummer gewoon. Blijf om je eigen advocaat vragen, ook al weigert de politie je deze te geven en krijg je een piketadvocaat in je maag gesplitst. Vertel de piketadvocaat niets anders dan dat je met je eigen advocaat wil spreken en vraag de piketadvocaat om jouw advocaat in te lichten.

Je gaat straks deelnemen aan een actie/demo, waar ook politie op af kan komen, dus let goed op elkaar, laat je niet provoceren en laat niet toe dat de politie zomaar mensen mee kan nemen. Als er toch mensen gearresteerd worden, let dan goed op hoe ze eruit zien, wat er gebeurt, waar ze worden opgepakt etc. en geef dit door aan de arrestantengroep. Mochten arrestaties niet te verhinderen zijn, dan is het handig om van het volgende op de hoogte te zijn:

- Je hebt het recht om je naam NIET te noemen, wat de politie ook zegt. Ook na de invoering van de id-plicht heb je nog het recht om anoniem te blijven.
- VERKLAAR NOOIT IETS OVER JEZELF OF OVER ANDEREN!!
- De politie is verplicht je te vertellen waarvoor je bent gearresteerd.
- Als je gearresteerd bent kan de politie je bij een overtreding je zeker 6 uur vasthouden, je fouilleren en al je persoonlijke spullen afnemen. Als je je naam niet zegt en je verdacht wordt van een overtreding kan de politie je nog 6 uur extra vasthouden voor onderzoek naar je identiteit. De politie is dan gerechtigd om onder andere foto's en vingerafdrukken te nemen (n.b: de tijd tussen 12 uur `s nachts en 9 uur `s ochtend telt niet mee). Als je wordt verdacht van een overtreding moeten ze je dus na maximaal 21 uur laten gaan. Soms gebeurt het dat ze mensen die anoniem blijven in vreemdelingendetentie plaatsen. Als je verdacht wordt van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten dan is het 9 uur in plaats van 6 uur en kan je in verzekering worden gesteld.
- Als je wordt gearresteerd voor een misdrijf heb je het recht om je eigen advocaat te zien, maar daar moet je wel zelf om vragen! Voordat de politie je gaat verhoren moet je in de gelegenheid

Tel. arrestantengroep: ______________________________

Naam advocaat: ______________________________

Tel. advocaat: ______________________________

Registratienummer advocaat: ______________________

worden gesteld met je advocaat te spreken. Vanaf het moment dat je om je advocaat hebt gevraagd en deze is ingelicht, moet hij of zij 2 uur de tijd krijgen je te komen bezoeken. Neem geen piketadvocaat, maar vraag om je eigen advocaat. De kans bestaat echter dat de politie zegt dat ze dit niet kunnen regelen of dat dit je geld gaat kosten. Je moet dus steeds opnieuw om de eigen advocaat vragen, zowel voor het eerste verhoor, als ondersteuning tijdens het eerste verhoor en bij inverzekeringstelling opnieuw!

- Inverzekeringstelling duurt maximaal 3 dagen en 15 uur. Soms vraagt de officier van justitie echter om verlenging van de inverzekeringstelling. Als dat verzoek wordt ingewilligd komen er maximaal 3 dagen bovenop deze periode.
- Willen ze je langer vast houden, in bewaring stellen, dan moet je binnen deze drie dagen en 15 uur voor een onderzoeksrechter worden gebracht. Anders moet je worden vrijgelaten. De inbewaringstelling, voorarrest, kan een aantal keren verlengd worden. Je advocaat kan je hier verder over inlichten.
- Als je vrijgelaten wordt, neem dan contact op met de arrestantengroep. Zij weten hoeveel mensen er zijn opgepakt en willen ookgraag weten wanneer je weer vrij gelaten bent. Ze kunnen je onder andere adviseren over wat te doen met een eventuele dagvaarding.

Nog wat algemene punten:

- Je hebt ook recht op vegetarisch/veganistisch eten en wanneer nodig medische hulp. Eis dit. De politie zal namelijk hier erg moeilijk over kunnen doen, vooral als je anoniem blijft.
- Vrouwen mogen alleen door vrouwelijke agenten worden gefouilleerd, mannen alleen door mannen.
- Je hebt recht op een tolk bij het verhoor.
- De politie neemt het zelf niet zo nauw met de regels en zal je verblijf heel onaangenaam kunnen maken.
- Hou je taai en realiseer je dat een hoop mensen bezig zijn je vrij te krijgen.

PIKET ADVOCAAT OF EIGEN ADVOCAAT

Brief aan advocaten om informatie in te winnen waar mensen die gearresteerd zijn, zijn gebleven. Soms informeert de politie niet de advocaat die iemand opgeeft, maar wijst een andere advocaat toe.

Beste meneer/mevrouw

De arrestantensteungroep biedt ondersteuning aan actievoerders die zijn opgepakt. We geven voorlichting over ieders rechten en plichten na arrestatie, ondersteunen arrestanten en assisteren advocaten bij hun werk. Het is heel belangrijk is om activisten te kunnen ondersteunen die gearresteerd zijn en eventueel langdurig kunnen worden vastgehouden. Vooral voor activisten, die er veelal voor kiezen om op principiële gronden anoniem te blijven. Arrestantengroepen zijn onafhankelijk van advocaten en politie.

Voor en tijdens, maar vooral ook na een actie, als een aantal actievoerders zijn gearresteerd, probeert de arrestantensteungroep zijn werk te doen. Dit omvat het uitzoeken waar de mensen vastzitten, hoeveel mensen er in totaal zijn gearresteerd, waarvan ze worden verdacht en of de mensen wel of niet hun eigen voorkeursadvocaat krijgen. Als ze niet hun eigen voorkeursadvocaat hebben gekregen zoeken we via de piketcentrale en de piketlijsten uit welke advocaten die dag piketdiensten draaien en of één van hen een melding heeft binnengekregen die betrekking zou kunnen hebben op één van de mensen.

Het gebeurt namelijk nog wel eens dat de politie de voorkeursadvocaat niet contacteert, maar simpelweg de piketcentrale belt. Soms bepaalt de politie voor arrestanten of er een schijn van belangenverstrengeling is zonder die beslissing over te laten aan de advocaat en arrestanten zelf.

Steeds vaker krijgen we meldingen van mensen die 'kwijt' zijn, mensen die (ook als ze duidelijk Nederlands spreken) in vreemdelingenbewaring belanden. Mensen die hun veganistisch eten, hun medicijnen, hun medische verzorging onthouden wordt. Om te laten merken dat de activisten niet alleen staan en dat er buiten ook mensen beseffen dat zij nu vast zitten, is ons werk de eerste dagen na de arrestaties erg belangrijk.

Daar hebben we wel de ondersteuning van onze advocaten voor nodig. Dat is moeilijk als mensen niet hun eigen advocaat krijgen of als mensen door de stress en de schrik niet meer weten naar wie ze moeten vragen. Daarom bellen we rond en vragen we aan de advocaten die piketdienst hadden of ze informatie hebben en deze ook willen delen. Dit met het besef dat de mensen die vast zitten niets liever willen dat de arrestantensteungroep hun belangen behartigt.

Hopende u goed geïnformeerd te hebben,
Met vriendelijk groet,
namens de arrestantensteungroep,

FORMULIER VOOR DE DEELNEMERS AAN EEN ACTIVITEIT

Formulier van de deelnemers aan een actie of demonstratie voor de arrestantengroep om bij te houden wie er gaat protesteren en wei ingelicht moet worden als iemand is gearresteerd.

Naam/bijnaam

Nummer

telefoonnummer/e-mail

blijf je anoniem

Ben je van plan om mee te werken aan afname vingerafdrukken en dergelijke?

Zijn er vingerafdrukken van jou samen met je naam bekend?

veganist/vegetariër:

Gebruik je medicijnen? Wat voor, wanneer heb je ze nodig? Evt. ook naam van je huisarts.

Boetes uitstaan?

Heb je een vaste contactpersoon, die voor jou je evt. afspraken kan afzeggen? (wie, wanneer bellen, wat zeggen)

Bij geen contactpersoon. Wie moet er wanneer gebeld worden en wat moet er verteld worden:

Na de eerste 6 uur:

Bij inverzekeringstelling:

Bij vreemdelingendetentie:

Waar is je ID-bewijs?

Als je nog meer zaken hebt te melden, die voor de AG van belang kunnen zijn, zet deze dan op de achterzijde van dit papier

MELD JE ALTIJD AF BIJ DE AG NA VRIJLATING OF ALS JE DE ACTIE EERDER VERLAAT!

LIJST VOOR DEELNEMERS AAN EEN ACTIVITEIT

Overzichtlijst van de mensen die aan een actie of demonstratie deelnemen voor de arrestantengroep

naam/bijnaam:
name/nickname:

nummer/number

blijf je anoniem
will you stay anonymous

omschrijving uiterlijk:
description how you look:

veganist/vegetariër:
vegan/vegetarian:

telefoonnummer:
telephone number:

wie bellen en wat te doen:
who to call and what to do:

waar is je paspoort:
where is your passport:

FORMULIER VOOR DE MELDING VAN EEN ARRESTATIE

Formulier voor de arrestantengroep om informatie over arrestanten bij te houden.

Datum: ____________________

Tijd: ____________________

Geplande actie of demo: ____________________

Melding via:

- Observatieteam
- Telefonische melding door anderen;
  contactgegevens: ____________________
- Anders, namelijk: ____________________

____

Signalement arrestant: ____________________

____

____

____

Aangehouden wegens: ____________________

____

____

____

Waar: ____________________

Door wie: ____________________

Hoe laat: ____________________

Getuigen: ____________________

____

____

Bijzonderheden: ____________________

- NN / naam bekend
  Let op! Namen en andere 'harde' info niet over de telefoon laten geven, maak een afspraak voor een face-to-face ontmoeting!
- Medicijnen nodig?
- Vegetarisch of veganistisch?
- Heeft de arrestant een advocaat? Zo ja, welke?
- Heeft de arrestant boetes/straffen openstaan?

Contactinfo, bijvoorbeeld telefoonnummers van vrienden/bekenden:

____

____

Amsterdam, arrestatie tegendemonstrant bij anti-abortus demonstratie, 2008

foto: Hansfoto

259
Rappange B.V.
POLITIE

VOETBALWET

GEARRESTEERD, WAT NU?

RECHTEN VAN ARRESTANTEN

REEMDELINGENDETENTIE

RECHTSBIJSTAND

PIKET OF EIGEN ADVOCAAT

VEELPLEGERS

HERSTEL EN VEERKRACHT

ARRESTANTENGROEP DRAAIEN

DE POLITIE MAG

Dit boek is de arrestantengroep handleiding, korte tips tegen tralies. Het eerste deel is vooral bedoeld voor mensen die als arrestantengroep zicht willen houden op mensen die aan een actie, protest of demonstratie gaan deelnemen. Het idee van de arrestantengroep (ook wel AG of arrestogroep genoemd) is om de deelnemers zo goed mogelijk te informeren, mensen te vertellen wat er kan gaan gebeuren en als mensen gearresteerd zijn, te fungeren als een soort coördinatiepunt. Het zal vast chaotisch verlopen, maar ondersteuning van mensen die gevangen zitten is voor mensen die net hebben deelgenomen aan een actie of demonstratie van groot belang. Het tweede deel zijn enkele rechten en plichten die voor iedereen van belang zijn om te weten. Het laatste deel, deel drie, zijn wat voorbeeldbrieven, pamfletten, flyers en formulieren die te gebruiken zijn.

9789077749074